

ELOFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-betűs betű sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Nyitási betű sor 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1912.

STAUER JÓZSEF

Péntek, március 8.

Mai számunk főbb közleményei:

Szaporitják a városi képviselők számát?
Vihar a Benold-gyár közgyűlésén.
Tisza István Khuen gróf mellett.
Lemondott a magyar kormány.
Aradmegye közügyel.
Az aradmegyei törvénytelen gyermekek.
Érdekes fegyelmi ügyek.
A megvádolt vezérigazgató.
Román püspökök a román liturgia ellen.
Leányoztkötésből bűnpör.
Letartóztatott biliárdgyáros.
Kettőosztják a főúti közlekedést.
Fegyházra ítelt szerzetesek.
Párbaállított elintéztett affér.

Kormányválság.

Arad, március 7.

A hetek óta huzódó, fordulataiban és eshetőségeiben mindennap változó politikai válság ma a legnagyobb eseményhez jutott. Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök beadta lemondását. A király Khuent egyelőre megbízta az ügyek vitelével és egyelőre azzal is, hogy a kibontakozásra, a politikussal való további tárgyalások útján, új alapot keressen. Viszont másik beavatott forrás szerint a felség elfogadta a lemondást s csak annyi megbízást adott Khuennek, hogy egyelőre vigye tovább az ügyeket. Ez a megbízás esetleg hónapokig is eltarthat.

A bizonytalanság nehéz állapotát idézi vissza ez az esemény a magyar politikába. Khuen-Héderváryra nézve főként egyet igazol: hogy a magyar nemzeti álláspontot Béccsel szemben teljes erővel képviselte s mikor azt érvényesíteni nem sikerült, állását a koronának rendelkezésére bocsátotta. A küzdelemben, amely hetek óta folyik, ugylátszik azok az erők jutottak tulsulyra, amelyek Magyarországgal szemben a teljes merevséget, az engesztelhetetlenséget, a hatalmi gőgöt képviselik. Khuen-Héderváry, aki Tisza István segítségével az ország legsivárabb állapotában sikerült békét, munkaképes parlamentet, kormányt, szilárd többséget teremteni, megszüntetni az ex-lexet, a bankkérdést tető alá hozni, — beadta lemondását, mert a véderő-reform körül fölszínre jutott és megoldást kérő, a nemzet jogait érintő kérdésekben az összes osztrák körök ellentállását kikerülni, elhárítani nem sikerült.

Ezek az események újra, s talán mindennél erősebben rávilágítanak arra az osztrák fölfogásra, amely szinte kizárja, hogy valaha Béccsel állandó, őszinte és hasznos béke jusson életre. Khuen-Héderváry ennek a békének híve; nemcsak elvben, prog-

ramban, hanem cselekedetekben is. Amikor ennek a politikának programja, a hatvanhét, szinte elsüllyedt, elszibbadt: Khuen segítette azt újra a napvilágra, életre. De természetesen ő se értheti ezt a békét úgy, hogy annak érdekében Magyarország csak áldozzon, Magyarország lemondásokat vigyen Ausztria elébe. Ausztria pedig csak így képzei az egyetértést: beleszólni a magunk ügyeibe és élesen szembeszállva minden olyan iparkodással, amely a magyar nemzeti szempontokat a közös intézményekben érvényre igyekszik juttatni.

Ha Bécsben sikernek tartják a mostani kormányválság föloldozását, örüljenek rajta. A jövő — mi azt hisszük, — egészen mást fog megmutatni. Ha Khuen-Héderváry csakugyan távozik, utódja alatt tovább és egyre jobban fog sűrűsödni Magyarországon az osztrák-ellenes érzés, újra erőt nyernek a propagandák, amelyek Ausztriával szemben az ellentéteket nemcsak politikai, hanem gazdasági téren még jobban kiélesítik, és amelyek az Ausztriától való elszakadás gondolatát terjesztik. Még emlékszünk a szirén-hangokra, amelyek a bécsi sajtóban hangzottak abban az időben, a mikor az ellentétek a bankkérdés körül legjobban feszültek, s a melyek oly szivrehatóan ecsetelték, mennyire közös érdeke a monarchia mindakét államfelének a kölcsönös béke és megértés. Ez igaz: de a legutóbbi hetek eseményei ép azt mutatták, hogy Ausztria ezt az érdeket nem mindig tudja fölismerni és méltányolni. S ha Khuen-Hédervárynak őszinte, nagy energiával folytatott politikája, amely Magyarországon ennek a békének, ennek a harmoniának igyekezett és tudott is talajt teremteni, nem vezethet eredményre, — vajon nem fog-e ebből az következni, hogy a magyar politikában újra a teljes gyűlölet, és a szenvedélyes harag fog irányítani azokban a kérdésekben, amelyek Ausztriával összekötnek? Ha a nyugodt szavak asztalánál nem tudunk megférni, vajon nem fogják-e itt is célravezetőbbnek tartani a husángot és az öklöt?

A válság, amely a mai napon csúcspontjára jutott, előbb, vagy utóbb meg fog oldódni. De azok az érzések, a melyeket a most szeszett tapasztalatok keltettek életre, sokáig maradhatnak elevenek s Ausztriának aligha lehet oka megköszönnie, hogy hatalmi elbizakodottságból, vagy csak egyezzerü makacsságból azokat föloldozta, erőhöz kapatta.

Szaporitják

a városi képviselők számát?

— Beadvány Arad hatóságához. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 7.

Több ízben rámutattunk a városok igazgatásáról alkotott 1886. évi XXI. törvényre, ama rendelkezésre, mely félre nem magyarázható módon megparancsolja, hogy a törvényhatósági bizottság közgyűlési tagjainak számát mindig a legutolsó népszámlálás eredményéhez képest, tíz évről tíz évre újból meg kell állapítani. 1890-ben történtek is ez irányban intézkedések Arad közgyűlésében, de a miniszter helyt adva Institúrisz Kálmán akkori polgármester felterjesztésének, kimondotta, hogy az új vashidak elkészültéig eltekint a kiegészítéstől.

A tavaly végrehajtott népszámlálás eredménye hivatalosan is meg lévén állapítva, most ismét aktuálissá vált ez az ügy és ezért tettük szóvá, azonban a tanács ezidáig semmit sem tett. Ma a polgárság köréből érkezett be a törvényhatósághoz a bizottsági tagok számának szaporítását követelő kérelem, melynek gondolatmenetét az alábbiakban ismertetjük:

Az 1886. évi XXI. évi t.-cz. 24. szakaszának utolsó bekezdése szerint — írják Schmidt János dr. és társai — a törvényhatósági joggal felruházott városokban a törvényhatósági bizottsági tagok száma a népszámlálás eredményének törvényes kihirdetése után 10 évről 10 évre újból megállapítandó. Ugyanazon törvény értelmében a bizottsági tagoknak száma a lakosság számához képest minden 250 lélek után egy-egy bizottsági tagban van meghatározva.

Az 1911. évi hitelesen megállapított népszámlálás eredményéhez képest Aradnak 62 ezer lakosa van. A fenti törvény szerint tehát a törvényhatósági bizottságnak 248 tagból kellene állania és így a mai létszámhoz képest 53 új városatyát kell a meglévőkhöz választani s ugyanannyi virilistát kell behívni.

Már az 1880. évi és az 1890. évi eredményhez képest ki kellett volna egészíteni törvényhatósági bizottságunkat, ami azonban a közgyűlésnek kérelme folytán a magas minisztérium által az 1910. évi népszámlálás kimutatásáig elhalasztott.

Annak idején a belügyminiszter intézkedése folytán Aradváros törvényhatósági bizottsági tagjainak száma az időközi népszámlálás eredményéhez képest, 208-ban állapított meg s egyben a szavazókerületek újabb beosztására nézve is történt intézkedés.

Bekövetkezén az újabb népszámlálás, amely időre a halasztás megadatott, a törvényhatósági bizottsági tagok létszámának kiegészítése a törvény értelmében ma már az öszilakosságnak képesi jogát, melylyel az élni is akar.

Végül azt a tiszteletteljes kérést intézik a polgármesterhez és a tanácshoz, hogy a törvény határozatos parancsainak megfelelően intézkedjenek, hogy a bizottsági tagok számát 142-ről 248-ra kiegészítse a közgyűlés.

A beadványt aláírták: Schmidt János dr., Berán Béla, Kalmár József, Hönig Ottó, Assael Károly, Stoll Béla, ifj. Müller József, Berta Titusz, Balassa Ernő, Berta Béla, Altmann Ignác, Pap Lajos, Kressz Ferenc, Záray Ödön, Bisztriczky József, ifj. Kmetykó Károly, Balogh Dávid, Varga Kálmán, Bárczy Pál, Grallert Rezső, Schaffer József, Kádár Iván, Vetsey János, Czeiler István, Glück József, Klein József, Sebassy Ferenc, Mihályi Gyula, Csirák Alajos, Ravasz Imre, Kánya Géza.

A polgármester a legközelebbi közgyűlés elé beterjeszti a kérelmet.

Lemondott

a magyar kormány.

— A király nem döntött. — Khuen ideiglenesen tovább kormányoz. —

(Saját tudósítónk telefonjelentése.)

Bécs, március 7.

Héderváry Károly gróf miniszterelnök döntő audienciája ma délután egy órakor volt Schönbrunnban; a kihallgatáson a miniszterelnök benyújtotta a kormány lemondását a király a döntést egyelőre főtartotta magának.

A miniszterelnök még tegnap este megérkezett Bécsbe s ma délelőtt kapta Schiessl báró, a király kabinetirodájának főnöke útján az üzenetet, hogy ő felsége egy órára kéri magához kihallgatásra. A kihallgatást megelőzően Berchtold gróf közös külügyminiszter látogatta meg a miniszterelnököt s hosszasan tanácskozott vele; e tanácskozást megelőzően Berchtold gróf hosszabb kihallgatáson volt a királynál.

Héderváry gróf audienciáján közölte a királlyal, hogy a póttartalékosokra vonatkozó országos határozat nélkül nem tudja az országgyűlés kerestülvinni a véderőreformot, a provizórium tervéhez pedig nem járul hozzá. Erre való tekintettel nem is tett a kibontakozásra vonatkozó javaslatot a királynak, csak azt közölte vele, hogy holnap a Ház ülését napoltatja.

A bécsi eseményekről alábbi jelentésünk szólunk:

A kihallgatás előtt.

Bécsből jelentik: Héderváry Károly gróf miniszterelnök ma délelőtt meghallgatta Vértessy Géának, a király személye körüli minisztérium államtitkárának jelentését. Fél tíz órakor Schiessl báró, a király kabinetirodájának igazgatója jelent meg a miniszterelnöknél és üzenetet küldt vele. Fél tizenegy órakor Berchtold gróf külügyminiszter, akit a király ma reggel kihallgatáson fogadott, kereste föl Héderváry grófot a bankassei palotában; a két államférfi több mint fél óra hosszat tanácskozott egymással. Héderváry gróf ezután Bárczy István dr. titkár kíséretében Schönbrunnba hajtatott.

A királynál.

Bécsből jelentik: Héderváry Károly gróf miniszterelnök félegy órakor titkárával Schönbrunnba hajtatott. Alighogy odaért, a király azonnal fogadta dolgozószobájában. A kihallgatás fél óra hosszat tartott. A miniszterelnök előterjesztette ő felségének a kormány lemondását. Héderváry gróf a felségnek a lemondás dolgában való döntését holnap közli a képviselőházzal. A királyhoz való meghívások tekintetében ő felsége a legközelebbi napokban fog a miniszterelnök útján intézkedni. A miniszterelnök ma délután öt órakor visszautazott Budapestre.

Bécsből jelentik: Héderváry gróf ma délután egy órakor kihallgatáson volt a királynál, akinek átadta az egész kabinet írásbeli lemondását. Héderváry gróf lemondó kérvényét a király előtt szóval okolta meg, s előadta, hogy a kormány minden tagja szolidaritást vállal az iránt, hogy a határozati javaslat nélkül a véderőjavaslatot nem tudja keresztül vinni és hogy a kabinet ideiglenes megoldásra sem vállalkozhatik. Héderváry gróf kijelentette továbbá, hogy nincsen abban a helyzetben, hogy utódját javaslatba hozza, mert a hatvanhetes politikusok mind osztják a kabinet álláspontját. Héderváry gróf arra nézve sem tett a királynak javaslatot, hogy politikusokat véleményük meghallgatása végett meghívjon, hanem csak arra kérte ő felségét, hogy további parancsait adja meg neki. A király esetleg saját kezdeséből fog politikusokat kihallgatásra meghívni. Héderváry gróf még azt is jelentette a királynak, hogy a képviselőházat holnap el fogja napolni.

Kiket hallgat meg a király.

Budapestről jelenté tudósítónk éjjel: A politikai helyzetet illető minden kombináció korai és alaptalan. A helyzet abszolút tisztázatlan és homályos. Bécsben és Budapesten senki sem tudja, hogy mi fog történni. A miniszterelnök a király előtt kijelentette, hogy egyetlen egy politikust sem ajánlhat utódjául, miután azok a politikusok, akik a jelenlegi többséggel dolgozhatnak, senki sem állhat más állásponton, mint ő és legfeljebb csak olyat ajánlhatna, aki ugyanazt mondaná, mint ő és miután a király elhatározására semmiképpen nem akar befolyást gyakorolni, természetesen teljesen a királynak belátására bizza, hogy kit hívjon meg magához. Mindezekelőtt Náray Lajos és Csáky Albin gróf, a képviselőház és a főrendiház elnökei fognak megjelenni a király előtt, azután Lukács László, mint a kabinet legbefolyásosabb tagja, majd Berzeviczy Albert és Kabos Ferenc a Ház volt elnöke és alelnöke és Andrássy Gyula gróf. Hogy azonban ezek a kihallgatások mikor lesznek és milyen sorrendben, arról még senki sem tud semmit. A miniszterelnöknek a holnapi képviselőházi nyilatkozata rövid lesz és csupán a száraz tényeket fogja konstatálni.

A helyzet bonyolultsága.

Bécsből jelentik: A N. Fr. Pr. est írja: A kormány lemondása által Magyarországon előállt helyzet oly zavaros és bonyolult, hogy a mostani körülmények között senki sem vállaltja el egyszerűen az ügyek vezetését és a legközelebbi feladat az lesz, hogy kinos és keserves tárgyalással megteremtsek az alapot egy új kabinet számára. Amíg ez a tárgyalás nincs befejezve, lehetetlen azokat a személyeket megnevezni, akik kabinetalakításra legalkalmasabbak volnának. Magyar kormánykörök fölfogása szerint a válság megoldása csak hosszúságos és fáradtságos tárgyalás után lesz lehetséges. A munkapártot aligha fogják megnyerni a provizórium számára, amelyet az intéző katonai körök kívánnak. Sőt az utóbbi időben sok nehézségbe ütközött, hogy megaka-

dályozzák, hogy a munkapárt, mely a véderőreformhoz ragaszkodik, álláspontját nyíltan leszögezze és Héderváry grófnak minden befolyását latba kellett vetnie, hogy ilyen határozatot megakadályozzon s hogy így minden fölösleges akadályt a válság megoldása elől elhárítson. Nagyon valószínűtlennek látszik, hogy a munkapártot márcól-holnapra meg lehessen nyerni a provizóriumnak. A Kossuth pártban már most hallatszanak hangok, hogy még a rendes ujjonjutalék megszavazását is jövőben a határozati javaslatnak megfelelően, az ujjonmegajánlási jog biztosításának feltételétől kell függővé tenni, mert a legutóbbi hetek eseményei megmutatják, hogy Bécsben az ujjon megtagadása esetében a felségjogot okvetlenül biztosítani akarják. Nem valószínű, hogy ezzel a bonyodalmas parlamenti helyzettel szemben egykönnyen nem fogják találni a jövőendő embert.

Jósol a „Reichspost.”

Bécsből jelentik: A Reichspost mai számában ezt írja: A véderőreform Héderváry gróf visszalépésével korántsem fog meggyűlölni. Csak arról lesz szó, hogy oly kormány alakíttassék, amely biztosítékot tud nyújtani az iránt, hogy a választójogi reform valóban létre fog jönni. Ilyen minisztérium a véderőreform keresztülvitelénél semmiféle obstrukciós akadályra nem fog találni. Legfőképpen az történhetik, hogy a végleges véderőreform helyett provizórium fog létrejönni, amely a hadseregnek mégis megad mindent, amire szüksége van. Minél biztosabbak és hatékonyabbak lesznek ama személyi és tárgyi garanciák, amelyeket az új kabinet a választójogi reform tekintetében nyújthatni fog, annál inkább fogják magukat a véderőreform keresztülvitelét eddig megakadályozó elemek elhatározni arra, hogy a véderőjavaslatokat simán és gyorsan keresztül engedjék. A magyar kormánysajtó ijesztgetései annyival kevésbé bírnak súlyt, mint-hogy máris eredményes tárgyalások voltak egy olyan személyiséggel, aki Héderváry gróf miniszterelnök utódjául van kiszemelve.

Auffenberg a válságról.

Egy újságíró ma beszélgetést folytatott Auffenberg lovag hadügyminiszterrel, aki arra a kérdésre, mi az álláspontja a fejleményekre vonatkozólag, ezt felelte:

Jegyzéket küldtem a magyar kormánynak, de ez a jegyzék nem olyan veszedelmes, mint ahogy azt feltűntetni szeretnék. Ez a jegyzék semmi egyéb, mint a közös hadügyminiszter hivatalbeli érdeklődése ama katonai kérdésekben, amelyek legutóbb vitássá váltak. A véderőreformot illetőleg ismeretes az álláspontom. Történetek apró, stiláris javítások, ezután is történhetnek, de most, hogy az altiszti kérdéssel együtt rendezzük az egész ügyet, nem lehet szó lényeges változtatásról. A mi pedig a tartalék és póttartalék behívását illeti, ebben a kérdésben csakis katonai szempontok érvényesülhetnek és nem lehet engedni. Én a véderőjavaslatokat teljes egészükben szerettem volna elintézni, de ha nem megy, akkor nincs más megoldás, mint a provizórium, amire szükség van és aminek én örülnék legjobban. Félreértésen alapulhat csupán, hogy a válságot én okoztam. Hiszen az osztrák kormány is ugyanazon az állásponton van, mint én, a vitás kérdésben. Sajnálom, hogy kitört a válság és nagyon örülnék, ha sikerülne megtalálni a legjobb megoldást.

Az osztrák kormány bukása.

Bécsből jelentik: Az osztrák Reichsrat mai ülésén Stürgkh miniszterelnök választotta a magyar rezolúcióval kapcsolatban hozzá be-

terjesztett interpellációra és kijelentette, hogy az osztrák kormány a magyar kormány tervezetével szemben határozott elutasító álláspontot foglal el. A részletekre vonatkozólag, tekintve a mai súlyos politikai helyzetet, nem nyilatkozott.

Bécsből jelentik: Beavatott politikai körökben úgy tudják, hogy *Stürgkh* gróf osztrák miniszterelnök a jövő hét folyamán beadja lemondását.

Khuen gróf Budapesten.

Budapestről jelentik: *Khuen-Héderváry* Károly gróf miniszterelnök ma este 9 óra öt perckor Budapestre érkezett. Az állomásról rögtön lakására hajtatott és a pártkörbe nem ment fel.

VÁROS ÉS MEGYE.

Aradmegye közügyei.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 7.

Aradmegye közigazgatási bizottsága ma délelőtti tartotta rendes havi ülését a vármegyeház kistermében. Az ülésen, amelyen *Urban Iván* főispán elnökölt a bizottságnak valamennyi tagja résztvevett. A szokásos havi jelentéseken kívül nagyobb érdekességű ügyet ma nem tárgyalt a bizottság.

Az előadói jelentések során *Róka József* pénzügyigazgató az adóbefizetéséről számolt be a következő adatokkal: egyenes adó 330.216 korona, a múlt havinál 252.448 koronával több; hadmentességi díj 3391 korona, 272 koronával több, mint a múlt hónapban és közvetett adó 274.288 korona, az előző havi összegnél 30.882 koronával kevesebb. — *Kehrer Károly* segédtanfelügyelő az oktatásügyi eseményekről tett jelentést és azt hozta a bizottság tudomására, hogy az állam *Kerülés* községben 1913. szeptember 1-én új, két tantermes népiskolát nyit. Az iskolalátogatásoknál nagyobb bajt, rendellenességet ezúttal nem észleltek, csupán a vadászati református iskola fenntartói kell a régóta tervezett harmadik tanterem építésére sürgetni és *Zarándhódos* községbe kellett a lejárt mandátumú iskolaszék helyett új iskolaszéket a közigazgatási bizottságnak kinevezni, mert a községi képviselőtestület megtagadta az iskolaszék megválasztását.

Borsos Béla dr. vármegyei tiszti főorvos a közegészségi viszonyok javulásáról tett jelentést. A jelentés szerint februárban a megbetegedések és halálozások száma csökkent, a fertőző betegségek nem léptek föl járványosan. Feltűnően sok volt az influenza, azonban enyhe lefolyású esetekkel. A megye területén a következő fertőző betegségeket észlelték: diftéria 37 esetben 5 halálozással, vörheny 43 esetben 5 halálozással és kanyaró 89 esetben 7 halálozással. Nagyobb járvány *Seprősen* volt, ahol 49 kanyaróbeteg volt februárban.

Kemény Bertalan műszaki tanácsos, az államépítészeti hivatal főnöke kisebb ügyek között bejelentette, hogy a nagyváradi postaigazgatóság, mielőtt a Garbára tervezett postaügynökséget fölállítaná, kérdést intéz a közigazgatási bizottsághoz, hogy nem lehetne-e *Sikula* is ügynökséget létesíteni, vagy Garbáról küldőnejaratot küldeni *Sikulára*. — *Urban Iván* főispán rámutatott ugyan arra, hogy a Garbánál nagyobb *Sikula* községben érdemesebb lenne a postaügynökség berendezése, de a bizottság — tekintettel *Sikula* nehezen megközelíthető útjaira — mégis a garbai ügynökség mellett foglalt állást.

Végül még a farsang eredményét intésték el: nem kevesebb mint huszonöt kivételes nősülési engedélyt terjesztettek föl, sőt három kérvényezőtől — akik még a 18 ik életévüket sem töltötték be és máris házasodni akarnak — a felterjesztést meg is kellett tagadni.

A közigazgatási bizottság ülése után a pótdöfélszólamlási, fegyelmi és gyámügyi felelősségi küldöttségek tartottak ülést.

Tisza István Khuen gróf mellett.

(A többség a rezolúcióhoz ragaszkodik.)

(Saját tudósítónk telefonjelentése.)

Budapest, március 7.

Héderváry Károly gróf miniszterelnök ma délután egy órakeres audiencián jelent meg a király előtt, hogy följelentse neki a kormány lemondását. A képviselőház s az egész politikai világ ma ennek az audienciának eredményét várta. A Ház erre való tekintettel ma csak rövid ülést tartott s ezen is mindössze a Pálya-féle ügygel foglalkozott.

Az ülésteremben történtek iránt különben is nagyon mérsékelt érdeklődés mutatkozott. Mindenki a folyosóra igyekezett, ahol munkapárti és ellenzéki csoportosulások egyaránt a helyzet eshetőségeit latolgatták. Elfogadja-e a király a kormány lemondását, s ha igen, mi történik azután, — ezek a kérdések lógtak a levegőben s ezek körül forgott a kombinációk serege.

A munkapárt körében már kora délelőttől kezdve *Tisza István* gróf járt szinte emberfölszámra s lankadatlan agitációt folytatott, hogy a párt tagjai előtt a kormány álláspontját kellő világításba helyezze s a képviselőket ez álláspont mellett való kitartásra buzdítsa. *Tisza* különösen *Berzeviczy Alberttel*, azután *Lukács László* pénzügyminiszterrel, majd a párt alelnökeivel tanácskozott, aztán a jobboldali kereszt folyosón nagyobb társaságban valószínűleg beszédet mondott. A képviselők, köztük *Vojnits István*, *Dániel Gábor*, *Kubinyi Géza*, *Szűllő Géza* és mások élénk helyesléssel kísérték *Tisza* fejtegetéseit.

Az uralkodó és rossz tanácsadói.

— *Héderváry* lemondása — kezdte *Tisza* — nem személyes ügy, nem is pusztán a munkapárt ügye, hanem az egész országé. A munkapárt hozzájárult ahhoz a megállapodáshoz, amelyet a miniszterelnök a Kossuth-párttal kötött. Ehhez az álláspontjához a pártnak már most ragaszkodnia kell. Nevetséges és rosszindulatú fölfogás az, mely azt mondja, hogy ez a megállapodás kisebbíteni akarja a korona jogait. Az, amit a tervezett országos határozat akar, nem kivágya a korona, vagy a felségjogok rovására, hanem mindössze a nemzet jogállományának megvédése. Ez a határozat az önönomegajánlás jogát akarja, az ellen-sék és a nemzet megnyugtatóására körülírni és dekretálni. Minden önértékes politikusnak, de minden önértékes magyar embernek is kötelessége, hogy teljes erejével támogassa azt a politikát, mely a nemzet jogait oltalmazza. A magyar parlament elvégre nem *Landtag*, melyet egy helytartó vezet, akinek minden alkalommal *Bécsbe* kell futnia, hogy megkérdezze, mit rendelnek odafönn...

Tisza István emelt hangon mondotta:

— A munkapártnak meg kell védelmeznie az uralkodót a rossz tanácsadóival szemben, akik tévesen informáltak...

Tisza itt éles kritikát gyakorolt az osztrák kormány magatartásáról s arról a sajtóakcióról, melyet *Stürgkh* gróf és *Auffenberg* a magyar kormány ellen indítottak s arról a sérítő modorról, ahogyan az osztrák kormányférfiak a magyar kormánnyal érintkeztek...

— A király már nagyon öreg ember s könnyű benne aggodalmat kelteni. Azoknak a magyar politikuskoknak, akik most eléje járulnak majd, az lesz a feladatuk, hogy ezeket eloszlassák és remélhető, hogy ez sikerülni is fog...

Mi a munkapárt kötelessége?

A folyosón egy csoportban, *Lukács László* pénzügyminiszter beszélgetett *Erdélyi Sándorral*, *Heltay Ferencsel*, *Berzeviczy Alberttel* és másokkal. *Tisza István* gróf a csoporthoz lépett és ezeket mondta:

— Kérlek benneteket, hassatok oda, hogy a párt az adott helyzetben értekezletet tartson. Ez mulhatatlanul szükséges. Szükséges azért, hogy *Khuen-Héderváry Károly* gróf miniszterelnököt biztosítsuk tündető bizalmunkról, de szükséges azért is, hogy kifejezzük ragaszkodásunkat a póttartalékosokról hozandó országos határozathoz...

Lukács László pénzügyminiszter itt közbe-vágott:

— Én végzetes hibának tartanám, ha a párt ilyen határozatot hozna a párt vezérének távollétében. Hiba volna ez pártpolitikai és taktikai szempontból is. Meg kell várnunk mindenképpen a miniszterelnöknek hazaérkezését. A miniszterelnök távollétében határozatot hoznunk nem szabad.

Itt *Heltai Ferenc* közbeszólt és kijelentette, hogy teljesen *Lukács László* véleményén van, majd így folytatta:

— Semmi esetre sem szabad a pártot abba a helyzetbe juttatni, mint az 1894. évi egyházpolitikai vita alatt történt. A pártot lekötöni nem szabad.

Tisza István így folytatta fejtegetéseit:

— Amikor a magyar parlament övni akarja a hatvanhetedik évi törvényes alkotásait, akkor rossz tanácsadók lépnek a király és a parlament közé. A munkapártnak kötelessége a koronát a rossz tanácsadók ellen megvédelmezni. Amikor a párt a póttartalékosokról határozatot hoz, akkor a saját álláspontját óvja. Ha pedig köti magát a határozathoz, akkor álljon is meg mellette, annál inkább meg kell lennie, hadd lássák, hogy a határozat három pontja miért aggodalmas.

— Talán több pontból is áll — vetették közbe — talán több pontból is, amelyeket mi nem ismerünk. Nem *Apponyi Albert* kiváló be-széde okozta ezeket az aggodalmakat?

Tisza István végül a következőket mondta:

— Itt tovább nem kell beszélnünk. Pártunknak állást kell foglalnia.

— Én pedig nem tartom helyesnek, ha most állást foglalunk — szólt *Lukács* és ezzel a beszélgetés véget ért.

A munkapárt hangulata.

A munkapárton az egész nap folyamán igen mozgalmas és izgalmas élet uralkodott. A párttagok már a kora délutáni órákban megjelentek a pártkörben, ahol élénk érdeklődéssel fogadták az esti lapok híreit és mindenki azon volt, hogy beavatozt emberektől halljon pozitív híreket. Mielőtt azonban ezek a férfiak megérkeztek volna, a párttagjai egymás közt beszéltek meg a helyzetet és általános volt az a vélemény, hogy a pártnak egy tagja sem vállalkozhatna most a kormányalakításra, hacsak nem a pártnak elfoglalt álláspontja révén. Nemsokára megérkeztek a kabinet tagjai közül *Serénvi*, *Beóthy* és *Székel* miniszterek, később jött *Tisza István* gróf, akit élénk éljenzéssel fogadtak. A párt vezetősége ma este elhatározta, hogy holnap este pártértekezletet tartanak.

Tisza egyik csoporttól a másikhoz ment, mindenütt nyugtatót és bátorított s különösen minden meggondolatlan lépéstől óvta őket. Kifejtette, hogy a pártnak nincsen semmi oka a türelmetlenségre, mert a hatvanhetes politika az egyetlen jogos politika és ezt Ausztriában is el kell ismerni, miután lehetetlenség azt ki-

vánni, hogy ugyanolyan helyzet álljon elő, mint amint a koalíciós uralom alatt volt. Bécsben illetékes helyen meg kell látni, hogy Khuen miniszterelnökről nem lehet feltételezni, hogy a király felségjogainak megsértését akarná, mivel Khuen a koronának sokkal nagyobb szolgálatot tett, mint azok, akik most ezt a súlyos félreértést előidézték.

— Természetes, — mondotta — hogy meg kell várni a miniszterelnököt és annak nyilatkozatát. A holnapi pártértekezleten alkalma lesz a pártnak, hogy az egész politikai helyzet tisztán láthassa.

A pártvezérek kijelentették, hogy időszerűtlen és képtelenség lenne új kormány alakítása. A munkapárt tagjainak össze kell tartania, akkor nem lesz lehetséges párt nélkül és párt ellen kabinetet alakítani.

Többen rámutattak arra, hogy Andrássy és Apponyi idézte elő a mai helyzetet, azért az ő kötelességük lenne az általuk okozott nehézségeket az utból eltávolítani, hogy ezáltal bona fide a béke megkötését lehetségessé tegyék. Hír szerint Andrássy már működik is ebben az irányban. A provisoriumot a pártban mindenki elítélte.

A képviselőház holnapi üléséről beszélget egy csoport Návay elnökkel, aki azt hiszi, hogy az ülés sima lefolyású lesz. Az elnök a miniszterelnök nyilatkozata után javasolni fogja, hogy a Ház bizonytalan időre napolja el a tárgyalásait. Ugyancsak elnapolják a mentelmi bizottságnak a Szechenyi ügyben összehívott ülését.

Apponyi felszólalása.

A Kossuth-pártban szintén sokan jelentek meg, akik kijelentették, hogy eddigi álláspontjukról nem térnek el. A Ház holnapi ülésén Apponyi Albert fog a párt nevében felszólalni és sajnálkozásának ad kifejezést, hogy a kormány-nak épen most, amikor a Kossuth-párttal a nemzeti közjogi birtokállományának védelmére békét kötött, kellett beadni lemondását.

A Pályi-ügy elintézése. (A képviselőház ülése.) Budapestről jelentik: A Pályi-ügyet a képviselőház a maga részéről ma végképen elintézte: kitiltotta Pályit a Ház területéről és utasította az igazságügyminisztert, hogy a büntető-eljárás gyors megindítása végett intézkedjék a az ügy állásáról esetenként tegyen a Háznak jelentést. Ezt a határozatot a képviselőház — hosszabb vita után — egyhanguan hozta meg.

Egy órákor fejeződött be az a körül megindult vita a napirend szerint a véderőjavaslat tárgyalása következett volna, Návay elnök azonban a tanácskozás befejezését indítványozta a következőképpen:

Az általános politikai helyzetre való tekintettel javaslom, hogy a mai ülést rekeszük be a legközelebbi ülést holnap délelőtt tíz órákor a mai napirenddel tartsa a Ház.

Az elnök javaslatához a Ház hozzájárult s egy óra után az ülés befejeződött.

AZ ARADI KÖZLÖNY telefonszáma:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 257
Szerkesztőség (csak éjjel használható)	
mellékállomás	— — — — — 151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	— 151
Nyomda	— — — — — 151

Vihar

a Benoid-gyár közgyűlésén.

— Mi az oka az anyagi bukásnak? —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 7.

A Benoid-gyár részvénytársaság, amelynek anyagi sorsai az év eleje óta foglalkoztatják Arad ipari és pénzügyi köreit, a mai napon tartotta meg az Acsev. igazgatósági termében rendkívüli közgyűlést. Tudvalevő, hogy az igazgatóság a részvényeseknek a felszámolás kimondására akart előterjesztést tenni, azonban a közgyűlés határozatképtelensége következtében a felszámolás kimondása egy későbbi közgyűlésre maradt és ma csak a vállalat helyzetéről számolhatott be a részvényeseknek az igazgatóság.

A közgyűlést megelőzőleg hosszabb tárgyalások folytak a részvényesek közt, hogy a határozatképeséget lehetővé tegyék. A vállalat pénztáránál 3428 szavazatra jogosító részvényt tettek ugyan le, de a közgyűlésen jelenlévők mégsem képviselték a felszámolás kimondásához szükséges kétharmad többséget. A közgyűlésen a következő részvényesek vettek részt: Mikó Bálint, László László, Várhelyi János, Kell Lipót dr., Mandl Vilmos dr., Persa Péter, Leopold Zsigmond, Éles Béla dr., Zinner Béla, Velosov Géza dr., Steinitzer Pál, Remenyik László dr., Mihájlóvich János, Rozvány Pál, Paikert Henrik, Köpf János dr., Szathmáry János, Gallényi Ernő, Ráday Gedeon gróf, Szechenyi Viktor gróf, Árpád Gyula, Jelinek Henrik dr., Sármezey Endre, Bácskay Béla dr., Neuman Adolf, Parecz Béla dr., Tabakovics Emil, Weiss Márkus, Bruckner Géza, Hehs Vilmos, Olsens S. G., Schaffar Richárd, Steiner József, Braun Mór és Weil Alajos.

Nem határozatképes.

Sármezey Endre elnök a közgyűlés megnyitáskor bejelentette, hogy az igazgatóság megkérte Schreyer Jakab dr. udvari tanácsos fővárosi kereskedelmi jogszakértőt, hogy ad hoc ebben az esetben a közgyűlés beleszavazásával támogassa a társaságot. Konstatálta ezután, hogy 43 részvényes van jelen, akik összesen 59 részvénytulajdonos nevében 2445 szavazatot gyakorolhatnak, miután pedig a felszámolás kimondásához az összes részvényesek kétharmadának jelenléte, vagyis 2667 szavazat szükséges, sajnálattal kell jelentenie, hogy a közgyűlés nem határozatképes és így meg sem nyitható. Hogy azonban az igazgatóság mégis tájékozást szerezzen arról, hogy javaslatait a részvényesek hogyan fogadják, alakuljanak talán biszmalis értekezletre.

Steinitzer Pál annak a nézetének adott kifejezést, hogy a közgyűlési tárgyszorokat első két pontjához, a jegyzőkönyv hitelesítőinek kiküldetéséhez és az igazgatóság jelentésének meghallgatásához nem szükséges a kétharmad többség és így a közgyűlés megnyitható. Lényeges különbség van ugyanis a között, hogy a helyzet feltárása közgyűlésen, vagy bizalmas értekezleten történik-e.

Sármezey Endre elnök ezután a közgyűlést megnyitotta, a jegyzőkönyv vezetésére Mandl Vilmos dr. társasági ügyészt, hitelesítésére pedig Velosov Géza dr. és Bácskay Béla dr. kérte fel.

Az igazgatóság jelentése.

Sármezey Endre elnök ezután az igazgatóság jelentését terjesztette elő és a következőket mondotta:

— Tisztelt közgyűlés! Habár a tisztelt részvényesek a vállalat mai helyzetét és körülmé-

nyeit ismerik, mégis jelentésünkben részletesen foglalkozunk azokkal. Tudvalevő, hogy Lészay Ottó, a vállalat volt vezérigazgatója, aki a közvetlen vezetést intézte, önkényes és helytelen intézkedéseivel tulságosan széles alapokra fektette a vállalat ügykörét, amivel együtt járt a mindenáron való munkavállalás. A volt vezérigazgatónak minden kereskedelmi előrelátást nélkülöző eljárása azt idézte elő, hogy ősszel a vállalat hitele meg lett ingatva és e megszorítás következtében nemcsak nagyobb lejáratok fedezésére kellett pénz, hanem árukat is készpénzzel kellett fizetnünk. Ezekért Lészay Ottó a felelős, akinek vezetése alatt óriási személyi kiadásokkal dolgozott a vállalat, míg őt magát teljesen a szükséges hitel felhajtása vette igénybe és így a munkálatokra a kellő ellenőrzést nem gyakorolhatta. Ezek sodorták lejtőre a vállalatot, oda, ahol ma áll. A volt vezérigazgató gyengének bizonyult a helyzet szanálására, erkölcsileg is gyengének a viszonyok feltárására és a szabálytalanságoktól sem rettent vissza, hogy a helyzetet az igazgatóság előtt elpalástolja. Január 18-án állítólag üzleti ügyben, az igazgatóságnak jelentést sem téve, elutazott Aradról. Január 24 én az igazgatóság felmentette állásától és anyagilag és erkölcsileg felelőssé tette a károkat. Az igazgatóság ekkor 171.000 koronát előlegezett a sürgős kiadások fedezésére és az ideiglenes vezetéssel Sármezey Endre igazgató-elnököt bízta meg, aki miniatenekelőtt a sürgős ügyek feől igyekezett tájékozást szerezni, ez azonban rendkívül sok nehézségbe ütközött. A társaság vagyoni viszonyainak megvizsgálását a legnagyobb erővel folytatta a mai napig, de még ma sem fejezte be. A vállalatnál ugyanis más években később szokott lenni a zárlat és így a könyvekből, valamint a hitelezők könyvkirovataiból sem lehet a helyzetet ezidőszáraz megállapítani. Annyi azonban máris bizonyos, hogy az alaptőkének körülbelül a fele elveszett. Ennek következtében kötelességünké vált — a törvény értelmében is — a részvényesek összehívását elhatározni és a közgyűlésnek a vállalat felszámolását javaslatba nozni.

— Ebből — mondotta Sármezey — az urak tisztában lehetnek assal, hogy a mai közgyűlés, amennyiben határozatképes lenne, csak a felszámolást mondhatja ki.

Támadás a vezetőség ellen.

Az igazgatóság jelentéséhez előszörban Steinitzer Pál szót nozza és kijelentette, hogy ez a jelentés igazolja azt, hogy az igazgatóság, a legenyhebben szólva, mennyire nem felelt meg feladatának. A részvénytársaságok kötelessége a kereskedőnél nagyobb pontossággal vezetni az ügyeit és ma az igazgatóság a vezérigazgatót bízta meg ezzel, úgy kötelessége azt ellenőrizni. Az igazgatóságnak nem takarodhatnak azzal, hogy Lészay Ottó megszokott vezérigazgató szabálytalanságai idézte elő a helyzetet. Az alapszabályok szerint a vezérigazgató az igazgatóság határozatainak a végrehajtója, a károkat tehát az igazgatóság a felelős. Mődot akarnak nyújtani a részvényesek az igazgatóságnak a szanálásra és ezért nem akarja ma még az anyagi felelősséget az igazgatósággal szemben kimondani, azonban reámutat a következőkre:

Sármezey Endre a Benoid 1910. évi közgyűlésén életképesnek jelezte a vállalatot, hangoztatta annak fellendülését, valamint azt, hogy az igazgatóság a kellő körültekínéssel jár el. A múlt esztendői közgyűlésen szintén eseményekben gazdag évről számoltak be, konstatálták, hogy a vállalat megrendelése az egymillió

koronát felül haladták, a haszon állandóan gyarapszik és a vállalat tíz korona részvényenkénti osztalékot fizet. Ugyanezért bejelentette az igazgatóság elnöke, hogy a négyszáz-ezer korona alaptőke nem elegendő, hanem azt nyolcszáz ezer koronára kell felemelni. 1911. december 30-án a rendkívüli közgyűlésen jelentést tett az igazgatóság arról, hogy az alaptőke felemelése sikertült és a vállalat fellendült. Nem tudja megérteni, hogyha 1911. decemberében 800.000 korona alaptőke van együtt, hogyan lehetséges, hogy pár héttel utóbb január végén már elveszett az alaptőke fele. A mai jelentés nem részletezi, hogy hova lett az a nagy összeg, de tény az, és a mai jelentés is konstatálja, hogy már ószellanyagi zavarokkal küzdött a vállalat. Az az igazgatóság, amelyik ennyire nem tudja, hogyan állanak a vállalat ügyei, joggal számíthatna a vagyoni felelősség kimondására. Azt hiszi, hogy ebben valamennyi részvényes egyetért vele. A vagyoni felelősséget az igazgatósági tagok közösen és együttesen vállalták, az erkölcsi felelősség azonban teljesen az igazgatóság elnökét, Sármezey Endrét terheli, aki Lészay Ottóval együtt alapította a vállalatot, megalapítása óta vezette azt és Európaszerte szaktekintély hírében áll és ha utána járt volna a dolognak, a mai állapot nem következett volna be. A legnagyobb bizalmatlansággal van Sármezey Endre iránt. Érdeklük, hogy le kerüljön a vállalat esetleg csődbe és ezért határozati javaslatot terjeszt elő, hogy a jövő hónap valamelyik napjára új közgyűlést hívjanak össze, amelyen az igazgatóság mindenre kiterjedő jelentését ismertetessék, ma pedig küldjenek ki egy 3-5 tagú bizottságot, amely megvizsgálja a vállalat vezetését, az üzlet menetét, követeléseit és minderről a jövő közgyűlésnek jelentést tegyen.

Védő hangok.

Kell Lipót dr. érthetőnek találja, hogy a részvényeseket elkeserítette a vállalathoz fűzött reményeik eloszlása, de azt hiszi, nincsen olyan részvényes, aki feltenné, hogy az igazgatóság nem a legteljesebb jóhiszeműséggel járt el. A vállalatot tulajdonképpen Lészay alapította és a részvényesek neki írták alá jegyzéseiket.

— Csak Lészaynak nem irtunk volna alá, másokban bízunk! — kiáltotta közbe Parecz Béla dr.

— Ma így mondják — folytatta Kell Lipót dr. felszólalását — akkor azonban Lészay Ottó népszerű volt és az igazgatóság épügy bizott Lészayban, mint a részvényesek. A vagyoni felelősséget az igazgatósággal szemben kimondani felesleges, mert az igazgatóság ugyanis felel mindenért. A kereskedelmi törvény különben csak egyet ismer: a részvényesek többsége az igazgatóságot kármikor elmozdíthatja. Ha ilyen indítványt a közgyűlés tárgysorozatába előre felvesznek, az tárgyalható is lenne, enélkül azonban nem.

Köpf János dr. maga is hozzájárult egy előzetes értekezleten Steinitzer által tett határozati javaslathoz. Az igazgatóság ma sem mutatja ki mérleg keretében, hogy az alaptőkéből mi veszett el. Mérleg nélkül pedig a felezárolást nem tartja kimondhatónak. Ha az alaptőke fele elveszett, a törvény értelmében a részvénytőke egytizedét képviselő részvényesek a törvénytől kérhetik a társaság számadásainak és könyveinek szakértővel való megvizsgálását. Miért ne kérhetnék a részvényesek itt a közgyűléstől, hogy ezek megvizsgálására bizottságot küldjön ki. Könnyelmű nyilatkozat volt megvádolni az igazgatóságot, mert a részvényeseknek most nem az a feladatuk, hogy az igazgatóság felett pálcát törjenek, hanem

vizsgálják meg, hogy mi történt. Nem mondja, hogy most küldjék ki ezt a bizottságot, a legközelebbi közgyűlésre terjeszsen az igazgatóság be mérleget és számadást és akkor a tárgysorozatba vegyék fel ennek a bizottságnak a kiküldését.

A budapesti szakértő.

Ezután az elnök bejelentette, hogy Schreyer Jakab dr. kíván felvilágosítással szolgálni a közgyűlésnek. Schreyer dr. azt vitatta, hogy a kereskedelmi törvény paragrafusait nem szabad mereven alkalmazni, hanem a helyzethez kell idomítani. A törvény pozitív nem intézkedik az igazgatóság felelőssége dolgában és ugyan melyik igazgatósági tag képes a közvetlen vezető jelentéseit pontról pontra megvizsgálni, megállapítani azt, hogy az előterjesztett árak, vállalkozások, munkák helyesek-e? Ha ilyen felelősséget kényszerítenének rájuk, akkor nem lehetne az országban részvénytársaságot alapítani, mert senki sem vállalná el az igazgatósági tagságot. Azzal szemben, amit Lészay Ottó tett, magán üzletember sem tudott volna elegendő ellenőrzést gyakorolni. A bizottság kiküldését illetőleg megjegyzi, hogy amíg az igazgatóság és felügyelő bizottság működik, feleslegesek tart egy harmadik, ugyancsak részvényesek sorából kiküldött szervet. Hogy az igazgatóság nem terjesztett elő mérleget és a közgyűlést mégis összehívta, ezért nem érheti őket szemrehányás. Ismerni kell a helyzetet. Február 29-én 50.000 korona lejáratú volt a vállalatnak és ezt fedezni nem tudta. Vagy csődöt kellett volna kérni, vagy a moratoriumot. Az igazgatóság ez utóbbit tette. Mindezt nem azért mondja el, mert az igazgatóságot képviseli a közgyűlésben, hanem ez a legjobb meggyőződése.

Schreyer Jakab dr. felszólalása után el is távozott a közgyűlésből, mert a délutáni gyorsvonattal vissza akart uazni a fővárosba. A további vita során először Kell Lipót dr. bebizonyította azt, hogy a Bencid vállalatnál rendkívüli nehézségekbe ütközik a milliós munkák eredményeit összefoglaló mérleg elkészítése.

Parecz Béla dr. azt hiszi, hogy Schreyer csak itt, laikusnak vélt hallgatóság előtt mondotta azt, amit mondott. A magyar kereskedelmi törvény annyira még sem rossz, hogy az igazgatóság egyszerűen azt mondhasza, hogy mi bízunk Lészayban, Lészay rosszul vezette a vállalatot, őt terhelik a veszteségek és mi mossuk a kezünket. Lészay különben is igazgatósági tag volt és az igazgatóság tagjai társukért egyetemlegesen felelősek. Elvben tehát helyesli Köpf dr. indítványát, de meg van győződve az igazgatóság jóhiszeműségéről, különösen pedig arról, hogy Sármezeyt osupán egy nagy aradi iparvállalat létesítésének és új munka alkalmak teremtésének gondolata vezette. A békés kibonyolítás híve, de tudni akarja, hogy mi van a vállalatnál.

Határozati javaslatot terjeszt elő: mondja ki a közgyűlés, hogy az igazgatóság jelentése a történetekről nem nyújt kellő tájékozást, azt tehát nem veszi tudomásul és bizottságot küld ki, amely az igazgatósággal egyetértőleg megvizsgálja a vállalat könyveit és számadásait.

Sármezey beszéde.

— Az anyagi romlás okai. —

Nagy érdeklődés mellett szólalt fel ezután Sármezey Endre és a következőket mondotta:

— Kötelességemnek tartom, de személyemben is apostrofálva lettem, hogy nyilatkozzam. Engedjék meg először annak a kijelentését, hogy azok az urak, akik a kereskedelmi törvény betűihez ragaszkodnak, ipari vállalatban

soha részt nem vettek. Mert ha egy igazgatóságnak úgy kellene az ügyeket kezelni, amint azt ők kívánták, akkor Magyarországon nem lenne ipar, ipari vállalat igazgatóságában és felügyelő-bizottságában részt senki sem vehetne. Üzletet vezetni és kezelni, bizalom nélkül, nem lehet. Harminc évi tapasztalatom alatt — pedig sok zajos eseményben volt részem — azt láttam, hogy minden üzlet prosperálása a vezetőbe vetett bizalomtól is függ. A jelen esetben Lészay Ottó egy ideát hozott Aradra és azzal valahogyan hozzám is eljutott. En ezt az ideát, amint minden ipari vállalkozást, teljes erőmből, anyagilag és munkámmal is, támogattam. Az igazgatóság ismeri és teljes mértékben viseli is a felelősséget, amely rá hárul. Hat hét óta minden időnköt igénybe vevő fáradozással igyekeztünk mi és a felügyelő-bizottság az egész országra kiterjedő munkakör megvizsgálásába belehatolni. Nagyon tévednek az urak, ha azt hiszik, hogy amit az igazgatóság és felügyelő-bizottság hat hét alatt nem tudott áttekinteni, azt egy 5-6 tagú bizottság néhány napon belül tisztán fogja látni. Ez az oka annak, hogy ma még nem tudunk mérleget a részvényesek elé terjesztani és nem is várhattunk addig, amíg a mérleggel esetleg elkészülünk. Mert jól fontolgatják meg uraim, hogy nekünk minden szombaton 8-10.000 koronát kell előteremteni a tisztviselők és munkások fizetésére. Ha itt a kérdést még hetekre halogatni kívánnák, akkor én a további felelősséget nem vállalhatom. A részvénytőke felének elvesztése nem befolyásolja a felezárolást, mert előfordulhat az az eset is, hogy egy vállalat, amelynek alaptőkéje érintetlen, nem tudja fizetéseit teljesíteni és kénytelen felezárolni. Mi mindent megtettünk, hogy elkerüljük a felezárolást, de idáig eredménytelenül.

— Hogy honnan vannak a hiányok, azt kérdezik tőlünk. Elmondom önöknek, de amit mondom, az csak az én egyéni megállapításom, pozitív adatokkal se én, se senki más, se törvénytörő szakértő nem számolhat be arról, hogy a veszteségek hol kezdődtek és hol végződtek volna. Mert ha még három hónapig húzza az igazgatóság az eddigi viszonyokat, akkor azt a tényt konstatálhattuk volna, hogy az egész részvénytőke elveszett. A hirtelen jött nagy veszteségek okait én ezekben látom: a múlt évben 800.000 korona forgalma volt a vállalatnak, az idén pedig valamivel több. Lészay Ottó 1911. tavaszán, amikor a részvénytőkeemelés már biztosítva volt, a vállalatnak olyan keretet létesített, olyan fizetőkört állapított meg teljesen önkényesen, amely két milliós forgalmat kívánt volna meg. 120.000 koronás rezszi költséggel dolgozott. Nagyszabású temesvári és budapesti irodát rendezett be. Németországban mérnököket szerződtetett, mindezt az alapszabályok ellenére, anélkül, hogy a szerződéseket két igazgatósági taggal aláíratva volna.

— Akkor ezek a részvénytársaságra nem is kötelezők! — kiáltotta közbe Köpf János dr.

— Ezzel a kérdéssel most foglalkozik az igazgatóság — folytatta Sármezey. — A Lészay általa teremtett keretbe igyekezett azután beleillesztetni a szerzendő munkát. A nagy programot, amelyet maga elé tűzött, mindenáron elérni igyekezett és ez a mindenáron azt jelentette, hogy a munkákat minden áron elvállalta. A munkák részben ezért, részben a megfelelő gyakorlott munkaerők hiányában nem sikerültek. Például az 1910-ben készült munkákat 1911-ben, a múlt éveket emidén javíthatni kellett, ami óriási összegeket emésztett fel. Tessék elképzelni, hogy Magyarországon 340

Benoid készülék működik és 50-60 más installációs munkát végzett a vállalat! Van-e módja az igazgatóságnak tudni, hogy mi történt Székesfehérváron, Boszna-Bródban? Csak a vezérigazgatóban lehetett megbízni. Mi ezt megtettük; viseljük érte a felelősséget. — A másik oka a veszteségeknek az volt, hogy a munkákra óriási hitelt kellett igénybe venni. Ismeretes, hogy rossz hitelviszonyok voltak és ilyen viszonyok között a nagy vállalatokhoz szükséges anyagot állandóan raktáron kellett tartani. Ezekből az anyagokból 340,000 korona értékű van ma raktáron, ennek a kamatait is viselni kellett.

— Egy helybeli vállalat is járt a közel-múltban ugyanugy mint mi, sőt a fővárosban is előfordult, hogy egy nagy vállalat, amely 6 százalék osztalékot fizetett, a következő évben 19 milliót veszített. Végül engedték meg, hogy biztosítsam az urakat arról, hogy az egésznek ugyanis az igazgatóság issza meg a levét. A részvényesek listájából láthatják, hogy a most annyira kárhóztatott igazgatóság tisztán lelkesedésszerű szövegeket fejtett be a vállalatba. Nyílt fővel, tiszta lelkiismerettel állunk a részvényesek előtt, megtettünk mindent, amivel tartoztunk.

A határozat.

Szathmáry János és Köpf János dr. felszólalásai után Sármezey Endre azt indítványozta, hogy a következő közgyűlésre a mai napirenden kívül az alapszabályok 15. és 37. szakaszainak megváltoztatását is tűzzék ki, mert előre látható, hogy a felszámolás kimondásához szükséges kétharmad többséget nem tudják összehozni és az alapszabályokat aként kell módosítani, hogy a részvényesek egynekvadászának jelenléte a határozatképességet biztosítsa.

Parecz Béla dr. arra kért garanciát, hogy a hitelezők békében várják a következő alapszabálymódosító és a még aztán tartandó felszámoló közgyűlés lefolyását. Sármezey vezérigazgató kijelentette, hogy felelősséget ilyenmiért nem vállalhat, de az igazgatóság, mint már most hat héten keresztül, ezután is mindent elkövet a szomorú helyzet elkerülésére.

A közgyűlés 2142 szavazattal 85 ellenében Steinitzer, Parecz és Köpf indítványával szemben az igazgatóság javaslatát fogadta el. A szavazás során konstatació az elnök, hogy Steinitzer Pálnak, aki az ellenzék vezére volt, az alapszabályok értelmében nincs szavazati és indítványozási joga, mert részvényét nemrég szerezte csak meg. Érdekes végül megemlíteni, hogy Lészay Ottó 270 részvényével Sármezey Endre szavazott.

SPORT.

+ Football-mérkőzés. A vasárnapi vereség városszerte lehangozta az AAK. csapat szereplésében bizakodó sportközönséget. A megfeszített tavaszi tréning hiábavalónak bizonyult a bíró elfoglaltságával szemben. A csapat formájába vetett bizalomra kudarcot felelt a bajnoki várva-várt mérkőzés. A vasárnapi vereséggel végleg elvesztette az AAK. a bajnokságot s bár a klub a szövetségnél szóvá tette a bíró viselkedését, az aligha fog a megtörtént dologon változtatni. Ép ebben a meggyőződésben keresi az AAK. vezetője a csapata más irányú szerepeltetését. Ez új irány első megnyilvánulása lesz a vasárnap délutáni football-mérkőzés, amelyen több új erővel frissítve fel csapatát barátságos mérkőzést tart fél négy órai kezdettel az Aradi Munkások Testgyűlésének csapatával. A mérkőzést megelőzőleg 8 kilométeres mező futóversenyt rendez az AAK.

Érdekes fegyelmi ügyek.

— Megbüntetett aradmegyei jegyző. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 7.

Aradmegye közigazgatási bizottsága előtt ma három aradmegyei jegyző fegyelmi ügye került tárgyalás alá és pedig egy meglehetősen súlyos fegyelmi vétség is, amelyet a bizottság fegyelmi választmánya magasabb pénzbüntetés kiszabásával torolt meg.

A közigazgatási bizottsághoz egy fegyelmit elrendelő alispáni határozat ellen fordult felebbezéssel Povázsay Soma magyarpécskai főjegyző. A múlt év december 24-én, vasárnap délelőtt 8 órakor Mogon Flóra magyarpécskai kisleány szülei megjelentek a pécskai anyakönyvi hivatalban és bejelentették, hogy leánykájuk roncsoló toroklobban meghalt. A halotti anyakönyvi kivonat kiállítását az anyakönyvek vezetésével megbízott főjegyző, valamint helyettese is magtagadták és a kis leány szülei hasztalan futottak át a pécskai főszolgabíró-ságra: az eltemetéshez szükséges engedélyt még a főbíró utasítására sem adták ki a községhez. Nagynehezen a községi őrök állította ki végül a temetési engedélyt.

A vármegye alispánja ezért fegyelmi eljárást rendelt el úgy Povázsay Soma anyakönyvvezető főjegyző, valamint Bolyos Mátyás anyakönyvvezető helyettes, jegyző ellen. Ez utóbbi megnyugodott az alispán határozatában, de Povázsay arra hivatkozva, hogy december 24-én orvosi bizonyítvánnyal igazolhatóan beteg volt, felebbezett. A közigazgatási bizottság azonban fenntartotta a fegyelmi eljárás elrendelését, mert az ügy sok egyéb tisztázandó körülményei között amugy is ki fog derülni, hogy beteg volt-e a magyarpécskai főjegyző és ebben az esetben ugyanis beszüntetik ellene az eljárást. Valószínű is, hogy a két jegyző ellen megszüntetik az eljárást ebben az ügyben, amelyet, ugylátszik, ellenségei forszíroznak.

Sokkal súlyosabb természetű fegyelmi vétség tarhelte Moncza György aradkövi jegyzőt, aki ellen Kosztója Adolf aradkövi lakos tett panaszt. A feljelentő azt adta elő, hogy két év előtt — 1909-ben — Amerikába akart vándorolni, de a jegyző kijelentette, hogy addig nem kap utilevet, ameddig adótartozását meg nem fizeti. Kosztójának nem volt elég pénze, hanem a gyoroki takarékpénztártól váltókölcsönt vett föl. A pénz föl vételére vele ment Gyorokra a községi jegyző is és nyomban a takarékpénztár helyiségében átvett az adótarozás fejében száznegyvennyolc koronát Kosztójától. Utóbb — úgy látszik — Kosztója meg gondolta a dolgot és nem vándorolt ki Amerikába és a múlt évben azt tapasztalta, hogy az 1909-ben történt adófizetést csak 1910-ben írták a javára, sőt 1911-re még 70 koronát követelnek tőle. A vármegye alispánjához fordult és azt kérte, hogy vizsgálják meg adója ügyeit. Az aradi járás főszolgabírája az alispán utasítására megtartotta a vizsgálatot, amely olyan adatokat derített ki, hogy a főbíró az iratokat az alispán elé terjesztette határozathozatal végett.

A vizsgálat megállapította, hogy Moncza jegyző az 1909-ben beszédett 148 koronát csak egy évvel utóbb fordította Kosztója adójának törlesztésére és addig magánál tartotta. Sőt megállapította a főszolgabíró azt is, hogy a jegyző csak 111 koronát írt Kosztója javára, a fennmaradó 37 koronát pedig csak a vizsgálat után fizette be az adópénztárba. Az alispán ezeknek alapján, Keresztes Gyula tisztii főügyész indítványára, kétszáz korona pénzbírsággal sújtotta a jegyzőt. Együttal értesítette az eljárás eredményéről Urbán Iván, főispánt

is, aki tekintettel a fegyelmi eljárás során tapasztaltakra, a belügyminisztériumnak tett jelentést.

A miniszter elrendelte, hogy a fegyelmi választmány is vizsgálja meg az aradkövi jegyző ügyét. A választmány Urbán Iván főispán elnökelete alatt megerősítette az alispán határozatát.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színházi műsor:

Péntek: Csitri, vígjáték. A) bérlet.

Szombat: Rablólovag, színmű. Először. B) bérlet.

* Csitri. Pénteken a színtársulat a Csitri-t játssza, amely eddig mindig telt házak előtt került színre óriási siker mellett. A rendkívül szellemes és mulattató bohózat főszerepeit Szendrey Mihály, Vendrey Vilma, Nógrádi Malvin, Várnay, Polgár, Beregi dr. játsszák.

* A rablólovag bemutatója szombaton lesz. A társulat nagy gonddal készült a darabra és díszes kiállításal hozza színpadra. A főszerepeket Kesztler, Novák Irén, Nógrádi Malvin, Kesztler, Várnay, Dalli, Beregi dr., Vas, Harold játsszák. A darabot Kesztler rendezi.

* Provánszi vándor bájos ének betétje, a házasság be szép — már kapható Juhász és Társánál. Ára 2 korona.

* Zola, Pascal orvos az Athenasum könyvtár legújabb kötete már kapható Juhász és Társánál Andrassy-tér 16.

* Indusvér. (A legújabb Nordisk-sláger premijer.) A közönség részéről páratlan nagy érdeklődés a az Apolló-színház igazgatósága részéről pedig lázas előkészületek előzik meg a legújabb s egyben a leghatalmasabb Nordisk-sláger, az „Indusvér” pénteki bemutatóját. A norvég filmgyár az Indusvérben egy technikai, mint művészi szempontból önmagát multa felül. A mesteri bravúrral megkonstruált idegrázó cselekmény egzotikus miljöbe vizi el a nézőt. A kétfelvonásos társadalmi dráma főszereplői: Brosen Cecil, egy londoni vállalat indiai képviselője és Profula, a csodaszép hindu nő, aki szerelmese a fiatalembernek. India kulturáján levegőjéből Brosen cége felszólítására visszautazik az angol fővárosba s magával viszi sok könyörgés után Profulát is, akit mint a feleségét mutatja be. Profula elkábul a nagyváros szokatlan zajától, egy napon aztán Profula az ékezerületben, ahol bevásároltak, egy értékes gyémántos tüt lop el. Cecil veszi észre este, s nyomban visszaviszi a tüt az ékezerészhez. Este találkozik Cecil fiatalkori szerelmével, Barny Violettel a régi szerelme újból feléled; a szegény Profula pedig vergődik. Később egy előkelő gyógyfürdő hoteljében újra találkoznak miss Violettel s Cecil mindent felhasznál, hogy fiatalkori szerelmét visszahódítsa. A kis Profula pedig, akit a féltékenység halálra kínoz, csak bosszúra gondol. Egy éjszaka, amikor mindenki alszik, belopózik Violet hálószobájába és mérget hint vetélytársnője poharába. Cecil még jókor jön. Éppen abban a pillanatban toppan be, amikor a miss ajkához emeli a poharat s még idejében megmenti. Profula fél, retteg a következményektől s kirohan a kertbe s a kertajtón át menekülni akar a vasúti síneken keresztül. Szerencsétlenségére abban a pillanatban robog el arra a gyorsvonat. Egyetlen sikoly és a hindu leány meggyőzött lelke nyugalomra tér. A szerepeket a norvég társulat legnevesebb tagjai játsszák. 177

* Szegény Zsazsa. (Asta Nielsen premijer.) Mindig eseményszámba megy egy Asta Nielsen premijer. Az Uránia színház eddig minden áldozat árán is megszerezte a Nielsen felvételeket, nagyon természetesen tehát, hogy a legújabbat, a szezon legnagyobb Nielsen slágerét a Szegény Zsazsát is megvette, hogy bemutatassa a közönségnek. Egy telivér berlini leánytragédia a téma. Berlinben tizezrével vannak eláruztató leányok, akik az első csábító szóra elbuknak és aztán rohamosan buknak lefelé a lejtőn. Zsazsa is egy lelketlen világfi hálójába kerül, aztán fokról fokra variété színpadon keresztül egészen lebujszásokig szállik le, végre mindenkitől megvettve Berlin utcáin pusztul el. Asta Nielsen játssza a főszerepet, ehhez nem kell kommentár. Az Uránia közönsége fenomenális élvezetben fog részesülni ennél a képnél, a Nordisk Film Company legtekélyesebb szemirozásában kerül színre. 175

A megvádolt vezérigazgatóné.

— Oncu Miklósné önmagáról és a férjéről. — Ujabb följelentés. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 7.

Az a kínos affér, amely a vármegyeszerte ismert és becsült Oncu házaspár között keletkezett, érthető feltűnést keltett Arad előkelő köreiben. Sajnálatosnak tartják, hogy a nagyműveltségű uriaszony és nemcsak a nemzeti társadalomban kedvelt népszerű férfiú között áthidalhatatlan ellentéteket támasztottak titkos kezek és ügyüket a rendőri vizsgálat következtében a nyilvánosság előtt is pertraktálni kellett.

A rendőrhatalóságok szokásos titkolódzása némileg homályossá tette ezt az ügyet, azért szükségesnek tartottuk ma a bűnpör szereplőit felkeresni és a velük folytatott beszélgetésből a valóságot kideríteni. Oncu Miklóssal ma nem tudunk találkozni. Ellenben beszélünk a megvádolt uriaszonynyal, akinek rendkívüli figyelmet érdemlő alábbi nyilatkozatából kiderül, hogy ő férjét nem okolja a megtörtént kínos eseményekért. Szerinte Oncu Miklós rossz tanácsadói okai annak, hogy a házasságok között a békés harmonia szétfolyt és a bíróság örökre szétválasztja őket, majdnem két évtizedes együttélés után.

Az már megírjuk, hogy Oncu Miklós és neje között hétfőn olyan viarál keletkezett, amely az utcát is foglalkoztatta. Az is közüdomásu, hogy a férj a rendőrséghez fordult, mert felesége több mint százezer korona értékű ingóságot vett magához addig is, míg válópárk véget ér. Mint értesülünk Oncuné azért vette magához ezeket az értékpapírokat és ékszereket, mert úgy tudta, hogy könnyen befolyásolható férjétől eme drága ingóságokat politikai célokra akarják megszerezni.

Oncu Miklósné, aki már külön váltan él férjétől, ezt mondta ma az Aradi Közlöny munkatársának:

— Egy rosszakaró érdekszövetség intrikája az egész ügy. Egy érdekszövetség, mely távollétem alatt az öreg urat teljesen befolyásába kerítette. Hízen nézzük csak: egy józan, teljes eszű ember csak nem inszenizroz botrányt, amikor erre semmi oka sincs. Amióta megesküdünk, mindig nálam voltak az értékpapírok. Ha neki mostan, úgy hirtelenében kétselyei támadtak, egyszerűen meg kellett volna engem kérdeznie és ha nem tudtam volna elszámolni, akkor, de csak akkor, tehetett volna ellenem följelentést. De különben úgy áll a dolog, hogy én teljes joggal vihettem volna el a papírokat. Nézzé csak meg kérem ezt az okiratot!

Az okirat Oncu dr. egy levele, melyet a Vitoria Takarékpénztár levélpapírosán intézett feleségéhez. A román nyelvű okirat teljes magyar fordítása a következő:

„Arad, 1911. március hó 24. Nyilatkozat. — Alulírott jelen soraimmal elismerem, hogy összes, a nagyszabeni Albina, aradi Vitoria, temesvári Timisiana, deesi Somesana és lippei „Lipovana“ takaréks és hitelintézetektől származó részvényeim nőm tulajdonát képezik és egyúttal beleegyezem, hogy mindezen részvények, melyeket bírok- és bírnai fogok és melyek ma nevemre átirva vannak, az ő kívánságára jelen egész terjedelmében általam saját kezűleg írt és aláírt okirat alapján nőm Oncu Letitia szül. Hodos bármikor saját nevére átirathassa. Dr. Nicolae Oncu s. k.”

— Nos, ez a nyilatkozat feljogosított engem arra, hogy a papírokat bármikor saját ne-

vemre irassam s hogy én ezt még sem tettem meg, az csak jóhiszeműségemet és jó szándékomat bizonyítja.

— Férjem eljárásán még most is bámulok s nem tudom megérteni. Elvégre egy uriember a feleségét semmi körülmények között sem kompromitálja, nem hurcolja meg a nyilvánosság előtt. Különösen nem értem meg ezt az eljárást nála, hisz ő annyira imádja nemzetét, ezt mindig hangoztatta is, már pedig akkor nem lett volna szabad neki megfélekedni arról, hogy én mennyit tettem a románok érdekében, hogy többet ne említsek, a most építendő román leányiskola számára óriási munkával, fáradságot nem ismerve 200 000 koronát gyűjtöttem össze!

— Kérem nagyságos asszonyom — kérdezte munkatársunk — legyen olyan kegyes a hétfői incidens hiteles történetét elmondani!

— Megteszem, de csak azért, hogy a téves közleményekkel szemben az igazat előadjam. A román nőegylet báljának előkészítése annyira kimerített, hogy a bál után elutaztam pihenni Budapestre, majd Bécsbe mentem férjem tudtával. Férjemmel még elutazásom előtt valami családi ügyet akartam elintézni s erre vonatkozólag egy levelet is íratott nekem, amelyben arra kért, hogy az ügy elintézését halasszuk későbbre. Azt írta, hogy most közvetlenül a Vitoria takarékpénztár közgyűlése előtt nagyon igénybe van véve s kért, hogy csak a közgyűlés után jöjjenek haza s akkor majd tárgyalunk a továbbiakról.

— A Vitoria közgyűlése múlt vasárnap volt. Én aznap újból kaptam egy levelet, melyben férjem arra kért, hogy az ügy elintézését halasszuk későbbre, s hosszabbítsam meg ezért pesti tartózkodásomat.

— Én másnap mégis hazautaztam, mer egyrészt nem akartam tovább húzni-halasztani az ügy elintézését, másrészt aggasztó híreket hallottam egy aradi barátomtól. Azt írta nekem, hogy valami készül ellenem, valami intrika.

— Hétfőn reggel érkeztem meg Aradra s előbb a fenti barátomtól kerestem fel. Fél-tizenegyre a lakásomra mentem, de férjem s hozzátartozói értesülhettek már a megérkezésemről, mert a lakás ajtajában már ott állott Pakurár Brutus, a Vitoria takarékpénztár tisztviselője, férjem bizalmas embere.

— Be akartam lépni az ajtón, de Pakurár előmbbe állott és rám szólt:

— Nem szabad bemenni!

— Az én lakásomban nem szabad nekem bemenni? — kérdeztem s azzal félretoltam Pakurárt, kinyitottam az ajtót s beléptem a lakásba.

— Alig tettem egy pár lépést, hallottam, hogy Pakurár lekiált a házmesternének:

— Mariezi, menjen az emberekért!

— Nyugtalan voltam, hogy mit akar ez az ember tenni s kiakartam újból menni. Megnyomtam a kilincset, de Pakurár hátával nyomta az ajtót: nem tudtam kinyitni. A másik kijáráshoz mentem: az zárva volt. A konyhának kerültem, de annak ajtaját is zárva találtam.

— Rémtület szállott meg, arra gondoltam, hogy ez az ember talán el akarja venni az értékpapírokat. Felszakítottam az ablakot, hogy segítségért kiáltsak. Épen a Petőfi-utcán ment egy ismerősöm. Lekialtottam hozzá, hogy hozzon ügyvédet, vagy rendőrt, vagy akármilyen segítséget, mert fogoly vagyok. Le is dobtam neki az értékpapírokat, melyek az én jogos tulajdonaim voltak. Tíz perc múlva automobilon egy rendőrtisztviselő jött két rendőrrel, de ugyanabban a pillanatkban megérkezett ügyvé-

dem is. A rendőrtiszt férjem följelentését mutatta fel, mire ügyvédem, Seinhartd Mór dr., átadta neki az értékpapírokat, miután engem megnyugtatót, hogy azok a rendőrségnél a legjobb helyen vannak.

Megjegyezzük még, hogy Oncuné ma följelentést tett a rendőrségen ismeretlen tettesek ellen, akik az ő levélszekrényéből két fontos levelet elloptak.

Az aradmegyei törvénytelen gyermekek

— Uj ügyosztály a megyeházán. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 7

Nagyjelentőségű szociális intézményt valósít meg a közeli hetekben Aradmegye árvaszéke. Ugyanis az árvaszék kebelében gyermekvédelmi ügyosztályt létesítenek, amelynek alapszabályait már elkészítette az azzal megbízott Keller Lajos árvaszéki jegyző. Néhány hét múlva az intézmény életbe is lép és rengeteg elhagyatott teremtes jövőjét alapozza meg.

Aradmegye árvaszéke is megállapította, ami a beavatottak előtt már nem volt újszerű, hogy Aradmegyében hihetetlen módon szaporodnak a törvénytelen gyermekek, akiket házasságon kívül élő szüleik a szülés útjára engednek.

Ezt az erkölcsi romlást nem nézhetik tovább az illetékes hatóságok. Aradmegye árvaszéke ezért nemrég elhatározta, hogy gyermekvédelmi ügyosztályt létesít, amely egész új alapon veszi kezébe a gyermekmentés nemes hivatását. Aradmegye az első a vidéki törvényhatóságokban, amely ilyen nagyszabású intézményt vallhat magáénak. A gyermekvédelmi ügyosztálynak az lesz a feladata, hogy a törvényen kívüli házasságokat, (ha azokból gyermekek származnak) igyekezzenek az anyakönyvvezető előtt törvényessé változtatni. Ha a házastársaknak nincs meg a szükséges anyagi eszközök, akkor segítyezi őket a házasságkötésig és ily módon lehetővé teszi, hogy a vadházasságból törvényes frigy legyen. A törvénytelen gyermekek számára ingyenes jogvédelmet biztosít, amely a hatóságok előtt összes ügyüket képviseli. Fontos célja még az új ügyosztálynak, hogy a törvénytelen gyermekek apját kipuhatolja és ha anyagilag nem is tudja felelőssé tenni, igyekezzen a gyermek anyját az apával törvényes házasságban egyesíteni, természetesen a társadalmi lehetőségek szerint. A szegény elhagyott gyermekeket pedig jómódu szülőkkel örökbe fogadtatja. Gondja lesz az új ügyosztálynak a szülésnek kitett gyermekek jó elhelyezésére is. A törvény értelmében a menhelyeken csak tizenöt éves koráig tartják a gyermeket, azután szabad szárnyára engedik. Elképzelhető, hogy a felügyelet nélkül maradt fiú, de különösen a leány, milyen könnyen belasodródik a bűn örvényébe. Az ügyosztály szoros összeköttetésben fog állni a gyermekmenhelyekkel és az onnan kikerülő ifjakat gondosan elhelyezi és megvédi a romlástól.

Mint hogy az árvaszéknek nem állanak rendelkezésére anyagi források, kénytelen a Fehér Kereszt egyesület aradi fiókjának anyagi támogatását igénybe venni, s annak a segítségével fedezni e nemes működés pénzbeli terheit.

HIREK.

A letartóztatott gyáros.

(A rejtelmes nyilatkozat.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 7.

Hartmann Jánost, a család bukással gyanúsított billiárd- és butorgyárost, ma délelőtt Greén Nándor főkapitány átkísértette az ügyészségre. Est megelőzőleg Szecpkovszky Teofil rendőrhadnagy újból kihallgatta Hartmann, mert tisztázni kellett az Akác-utca 19. számú házban talált áruk eredetét. Tegnap a késő esti órákban jutott a rendőrség tudomására, hogy az említett helyen is vannak eldugott értékek és mert erről Hartmann említést nem tett, sőt határozottan azt állította, hogy csak a Demeter-utcában és Boros Béni-téren rejteget a csődtömegtől elvont portékát, a detektíveknek nehéz munkájába került az Akác-utcában talált gyalupadok és szerszámok sorsát megállapítani.

Megtudták, hogy Kohn Sándor és Sámuel nevű fuvarosok kocsijain részben a vasutról, részben a műhelyből szállították el Hartmann az említett cikkeket. A rendőrségen ma délelőtt a fuvarosokat kihallgatták, akik be is vallották, hogy megbízást kaptak a szállításra és hogy Hartmann megkérte őket, kezeljék diszkrétan az ügyet.

Mielőtt Hartmannt átszállították volna az ügyészségre, megmozdították és ez a motorás szintén bűnössége mellett szóló bizonyítékot szolgáltatott. Belső zsebében nyilatkozatot találtak a detektívek. Ebben valaki — aláírás nincs az írat alatt — kötelezőleg kijelenti, hogy az esetben, ha Hartmann a hozományul adott 20 ezer koronát az eldugott áru értékesítése után megőríti és ezenkívül napi öt korona ellátási költséget folyósít, nem árulja el, hogy a csődtömeget meg akarva károsítani, árut dugott el. Az íratot a rendőrség lefoglalta.

— Párbajjal elintézett affér. Budapestről jelentik: Párbajjal intézték el ma délután a t. Ház folyosóján történt hétfői incidenset ismert szereplőik, Joannovics Sándor temesvári főispán és Szerdahelyi Henrik dr. állatorvos. A párbaj a Rákosi-féle vívóteremben volt, délután félgyakor. Tegnap még súlyos feltételekről volt szó: nehéz magyar kardok, bandázs nélkül, végkimerülésig. Mára azonban úgy egyeztek meg a segédek, hogy teljes bandázs legyen, haroképtelenségig menjen a párbaj, a kardokat pedig sorsolással választják. Szerdahelyi segédei Nagy György dr. és Wagner Károly dr., Joannovics Vojnich Sándor báró és Almásy László volt. A sorshúzás Vojnichra jutott, aki két kardot tett Szerdahelyi segédei elé; egy egészen könnyűt és egy félkönnyűt. Az egészen könnyűben egyeztek meg. A párbajt Vojnich báró vezette. A békítőkísérletek után heves összecsapás következett, az első és az utolsó: Szerdahelyi, aki alacsony, köpcös ember, erős lapos vágást kapott hátul a fején. Az orvosok, Kuzmik tanár és Melha Armand dr., megállapították a haroképtelenséget és a párbaj befejeződött. Kibékülés nélkül.

— Kiküldetett szerkesztő. A király Lendvai Miklóst, Temes megye tiszteletbeli főjegyzőjét, a „Délmagyarországi Közlöny” című temesvári napilap szerkesztőjét a közigazgatás és közművelődés terén szerzett érdemei elismeréséül a Ferenc József-rend lovagkeresztjével tüntette ki. Az erről szóló királyi közirat a hivatalos lap egyik legközelebbi számában fog megjelenni. A kiváló újságíró, aki huszonöt év óta szerkesztője a Délmagyarországi Közlönynek, kollegái és tisztelői ünnepeini fogják.

— Kinevezés. A hivatalos lap közli, hogy a belügyminiszter Leitner Ernő dr. t, az aradi állami gyermekmenhely igazgató-főorvosát a VII. ik fizetési osztályba, Szathmáry Géza gondnokot pedig a VIII. ik fizetési osztály 3. ik fokozatába léptette elő.

— Román püspökök a magyar liturgia ellen. Rómából jelentik, hogy a pápa Radu Dámetér nagyváradi görög katolikus püspököt ma kiballagatáson fogadta. Radu püspök a magyarországi román görög-katolikus püspökök megbízásából ment Rómába, hogy a pápa elé terjessze a román püspökök tiltakozását a tervezett magyar görög-katolikus püspökség szervezése ellen. A román görög katolikus püspökök, nevezetesen a balázsfalvi érsek, a szamosújvári, lugosi és nagyváradi püspök, anyagilag nincsenek ugyan érdekelve a magyar püspökség kérdésében, román ajkú híveiket sem veszítene el, de kifogásuk van az ellen, hogy az új püspökség területén magyar lenne a liturgia nyelve.

— A főúti közlekedést kettéosztják. A főúton megisméllódott szerencsétlenségek arra késztették a rendőrséget, hogy szabályrendelettel vessen gátat a közlekedési mizériának. Hogy ez radikális intézkedés legyen, a közlekedési bizottság az autobusz és lóvasút forgalom kettéosztása mellett foglalt állást Greén Nándor főkapitány javaslatára. A tanács felszólítására azután Reicher Károly főügyész azt jelentette, hogy a lóvasúti bérforgalmat csak a közigazgatási bizottság rendelheti el. Urbán Iván főispán elnöklésével ma délután tartott ülésében a bizottság foglalkozott a kérdéssel. Kádas Kálmán főjegyző, előadó az előzmények ismeretése után a kettéosztás kimondását javasolta. Steinhardt Mór dr., hogy a lóvonat ne szenvedjen rövidséget azt óhajtotta, csak reggel nyolctól délután két óráig legyen kénytelen két sín páron a személyforgalmat lebonyolítani, mert ezáltal a teherfuvarozás semmi fennakadást nem szenvedne és a kitérő vágányokon az üres teherkocsikat elhelyezhetné. Naszner Aladár rámutatva arra, hogy a teherforgalom a vasutól a főút kezdetéig most is egy vágányon bonyolódik le, mert csak egy vágány van, kérte a teljes megosztás kimondását. A bizottság így határozott, kimondva, hogy ez ellen a lóvasúttársaság 15 napon belül felelkezhet a kereskedelmi miniszterhez.

— Elítélt nábob. Szabadkán, az ottani törvényszék, hatóság elleni erőszak miatt vonta kérdőre a híres Dungyarszky család egyik milliomas tagját, Dungyarszky Titusz földbirtokost. Dungyarszky, akinek Szabadka környékén nagy kiterjedésű birtokai vannak, állandóan hadilábon állt az Országos Munkásbiztosító Pénztárral. Ugyanis a birtokán foglalkoztatott munkásait nem jelentette be a pénztárnál. Mult nyáron a betegpénztár Dungyarszky birtokára, ellenőrzésre küldte egyik tisztviselőjét, Csonka Dánielt. Mikor megtudta Dungyarszky Titusz, hogy házában van az ellenőrző tisztviselő, kiadta a parancsot, hogy dobják ki. Emiatt a munkáspénztár hatóság elleni erőszak címén feljelentette a milliomas nábobot a szabadkai törvényszéknél, amely három napi fogházra ítélte.

— Eljegyzés. Schubert József, biharmegyei Sarkad-Feketeéri urad. tanító eljegyezte ifj. Szuchy József Nauman-szeszgyári főgépész bájos leányát, Mariskát Aradon.

— Egyfogatu bérkocsik szaporítása. Pécskán György és négy társa ma azzal a kérelemmel fordultak a tanácshoz, hogy engedélyezzen öt újabb egyfogatu bérkocsira iparjogot és az öt számot nekik juttassa. A tanács a rendőrségnek adja ki a kérvényt véleményezés céljából.

— Öngyilkos ügyvéd. Budapestről jelentik: Ma délután a Központi szállodában öngyilkossági szándékból egy fiatal ember mellbe lötte magát. A szálloda bejelentő lapjára a következőket írta: Dr. Vanisch Károly ügyvéd Nyíregyháza. Az esetről azonnal értesítették a mentőket, akik automobilon jelentek meg a szállodában, bekötötték az öngyilkos sebeit és a Rákusba szállították, mikor azonban a kapuba érték, a fiatal ember meghalt. Az öngyilkosság okát nem tudják. Az elhunyt zsebében 600 korona és 200 frank készpénst, továbbá egy zálogjegyet találtak, mely arról tanuszkodott, hogy az ügyvéd telikabátját 16 koronára zálogosította el. Ebből azt következtetik, hogy megőrült.

— A ruett áldozata. Szerencséről jelentik: Szomorú szenzációja van a szerencsi intelligenciának. A kaszinóban folyt állandó rulettjátéknak tegnap harmadik áldozatát egy Simon nevű postatisztet a csendőrség letartóztatta. Simonnak újabban nagy veszteségei voltak és azok fedezésére a hivatali pénzből 12 000 koronát magához vett. A sikkasztásra azonban rájöttek és még mielőtt a pénzt felhasználhatta volna, a csendőrség azt lefoglalta. A szerencsétlen postatisztet fénys nappal, a déli korzón szuronyok között kísérték a vizsgálóbíróhoz.

— Házvétel. Szántay Lajos aradi műépítész Szent László-utcai házat ma 130 000 koronáért megvette Rosenberg Herman aradi kereskedő.

— Nagy György dr. szabadulása a fogságból. Megirtuk a minap, hogy Nagy György dr. volt országgyűlési képviselőt, akit a törvényszék királysértésért nyolc napi fogházra ítél, letartóztatták, illetve a Kuria helyben hagyó végzésének felolvasása után nem adtak neki haladékos büntetése megkezdésére, hanem azonnal átadták Kisfaludy fogházfelügyelőnek. — Nagy György dr. azóta leülte a nyolc napot és most már ismét szabad. Kiszabadulása után nyilatkozatot küldött be a lapoknak. Az érdekes nyilatkozat a következő: A fogság keserűségei közt jól esett az az országos érdeklődés, melynek forró hullámai szűk csalámmig eljutottak. Halomszámra jöttek a bátorító, buzdító, tüdővölő táviratok. Aradról, Győrből, Kézdivásárhelyről, Nagynyedről, Kolozsvárról, Szegedről, Makóról kaptam lelkes, megleghangu üdvözlőket. A politikai helyzet mintegy parancsolja, a köztársasági párt megalakítását. A pártnak programja már készen. A köztársasági államforma hirdetése mellett az általános, egyenlő, titkos választójog, a szekularizáció, a hitbizományok eltörlése, az adó progresszivitása, a főrendiház demokratizálása utjelzői a mi küzdelemünknek. A köztársasági eszme leginkább a nagy magyar Alföldön, Szegeden, Hódmezővásárhelyen, Makón, Szentesen, a dunántúli megyék közül Zala- és Somogy megyében és a Székelyföldön hódít. Egy új választáson feltétlenül fogunk jelölteket állítani. Ha csak egy két köztársasági képviselő kerülne is be a Házba, annak történelmi jelentősége lenne. A küzdelem alkotmányos úton, törvényes feyyverekkel vívjuk meg.

— Fordulat előtt a szénsztrájk. Londonból jelentik: A skót kerületekből a bányamunkások vezetői hirtelen Londonba utaztak. Ebből azt következtetik, hogy az angol kormány egy új konferencia tervét dolgozta ki. Bár hivatalos részről semmit sem közölnek, mégis az a hír szivárgott ki, hogy a delegátusokat felkérték, hogy kerülettük hangulatáról tegyenek jelentést és hogy rövid időn belül a bányamunkások követelésének egész listáját revízióknak fogják alávetni.

— Feltartóztatott aradmegyei kivándorlók. Az amerikai Szabadság írja: A Kaiserin Augusta Viktóriával érkezett az aradmegyei Borosjenőről a 36 éves Dragomir József, neje és három gyermekével, hogy sógorához, Kovács Jánoshoz utazzanak Chicagoba, Ill., aki ott a Millwaukee Ave. 699. szám alatt lakik. Igen kevés a pénzük, minél fogva a vizsgáló bíróság visszatartotta a családot, felszólítván, Kovácsot, hogy sógora számára elegendő utazási költséget küldjön, de affidavitot is kell küldenie, melyben felelősséget vállal, hogy a vágyontalan nagy család a közjókonyságnak nem fog terhére válni.

— Repülőgépen az anyakönyvi hivatalhoz. A franciaországi Avignon város anyakönyvi hivatalában a napokban déli tizenkét órára volt kitűzve Boisier tőkepénzesnek Bremond kisasszonnyal való házasságkötése és jóval ezen idő előtt a város fél lakossága helyet foglalt az utcában, hogy az új párnak felvonulásában gyönyörködjen. Öt perccel tizenkét óra előtt erős bugás és zakatolás között megjelent a levegőben a fiatal párnak repülőgépe, a mely aztán pompás siklórepüléssel leereszkedett az időközben szabaddá tett térségre, az anyakönyvi hivatal előtt. A közönség természetesen nagy ovációval fogadta a légi utasokat, akik annál rendezte és módja szerint minden kalmitás nélkül szálltak ki a gépből és vonultak be a színiútig megtelt anyakönyvi hivatal nagytermébe. A szokásos egyszerű házasságkötési szertartás után a pilóták között a házaspár nagyszámú násznépjével közölt színi előadást a repülőgépre és pár pillanattal később a gép ismét méltóságteljesen fölemelkedett, majd nyíltabban megindult nyugati irányban, hogy az új párt a boldogság révébe elszállítsa. A fiatalok a férjnek Avignon mellett levő birtokára igyekeztek, ahova a beérkezett jelentés szerint rövid harminc perc alatt szerencsésen meg is érkeztek.

— Öngyilkos katona. Acsai János, az aradi 33-ik gyalogezred hetedik századában szolgáló katona, ma délután fegyvert fogott maga ellen. Egy revolverrel sebet ejtett magán, azonban nem életveszélyeset, és habár állapota súlyos, nem reménytelen. Acsai a század irodájában dolgozó rendkívül intelligens fiatalember, igen jó családból származik és feljebbvalói azt hiszik, hogy az öngyilkossági kísérletet azért követte el, mert gyógyíthatatlan betegsége van, de az sincs kizárva, hogy csak meggondolatlan eszinytevésből nyúlt a fegyverhez, azt híven, hogy ezáltal megszabadul a katonaságtól. A kórházba szállították és valószínű, hogy megmenekítheti életét.

— Üzlethelyiség változások Aradon. Május elsejével több tekintélyes aradi cég üzlethelyiséget változtat. Így a Maresch Gyula-cég, amely fennállása óta a Bohus házában volt, május elsején a Csanádi takarékpénztár palotájába, a mostani Singer-féle üzlethelyiségbe költözik, Schorhág H. és fia kertészek a Neuman-palotába levő Inokai Tóth-féle üzlethelyiségbe, Róna Jenő cipőkereskedő a Lőcs-házba a Schorhág-cég mostani helyiségébe, Glück Dezső rövidáru kereskedő hír szerint az Ipar és Népbank váltóüzletének a Fehér Kereszt épületben levő mostani helyiségébe költözik. (Ez azonban még nincs befejezve.) Németh István női konfekciókereskedő Fischer Eliz-palotában levő mostani helyiségében egy budapesti selyemkereskedő-cég nyit fiókot.

— Értesítem igen tisztelt vevőimet és a nagyérdemű közönséget, hogy a leghivatásosabb angol tavaszi és nyári szövetujdonságaim dus választékban megérkeztek. Mintákkal készséggel szolgálok. Szíves megrendeléseket kér, teljes tisztelettel Hirsch Antal üzletész Arad, Andrassy-tér 18. Telefon 677.

— Próbá-elfadás. Eibenschitz birneves kántor pénteken és szombaton az aradi orthodox templomban fog előmádkozni. 1460

— A „Simai” fele gőzfürdőben vasárnapi nap a nagy uszoda kellemes meleg vízzel rendelkezésre áll a tisztelt közönségnek. 953

— Rendkívüli alkalom! Valódi perzsaszőnyegek, egy kedvező vétel folytán, rendkívüli olcsó áron kaphatók Pick Ernő aradi cégnél, ahol az összes tavaszi és nyári újdonságok dus választékban már megérkeztek. 1409

— Revue Parisienne. Nagy tavaszi divat-album 2 kor, Saison Parisienne tavaszi divat-album 1 kor. 50 fillér. Kapható Aradon Ingusz I. és Fia cégnél Waitzer János-utca.

— Elite és Revue Parisienne párisi divatlap tavaszi és nyári száma színes képekkel és magyar szöveggel, kapható Juhász és Társa modern könyvesházában Andrassy-tér 16. sz.

— Csak Mauthner-féle magvakat vásárolnak helyesen gondolkodó, számító gazdák és kertészek még akkor is, ha mások olcsóbbak volnának, mert tapasztalatból tudják, hogy ez csakis a magvak rovására és a vevők kárára lehetséges. 6881

— Üzleti könyvek, u. m. straszák, naplók, főkönyvek, másoló könyvek, a legmodernebb irodai cikkek, mindenféle papíráruk nagy készlete. Az összes könyv- és hangjegyűjtemények raktáron. Nagyválasztékú könyv- és zenemű antikvárium. 100.000 kötetes kölcsönkönyvtár és zeneműkölcsönző intézet. Kerpel Izsónál, Aradon. Telefon 385. 4871

— 60 kötet könyvet havi 1 K. 40 f.-ért (Videkre 2 korona 40 f.-ért) és 180 hangjegyet havi 2 K. 40 f.-ért ad kölcsönbe Kerpel Izsó kölcsönző-intézete helyben és vidékre is. E cég vásárol egész könyvtárakat. 4871

TORVÉNYKEZÉS.

Leányszöktetésből bűnpör.

— Tárgyalás az aradi törvényszéken. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 7.

A magyarországi román és szerb nemzetiségek közt megszólva népszokássá vált a leányszöktetés. Ha egy legénynek megtetszik egy lány és attól tart, hogy a lány szülei nem egyeznek a házasságba, akkor egész egyszerűen két három társával ráles a legény az utcán, felkapják egy kocsi a harmadik falig mennek vele. Nem ritka eset azonban az se, hogy a lány se rajong valami nagyon a legényért s a szöktetés akarata ellenére történik. Ilyenkor tulajdonképpen a leányszöktetés a büntetőtörvénykönyvbe ütközik, azonban a legkritikább eset, hogy feljelentés történik.

Ilyen bűntudat tárgyalta ma az aradi törvényszék. Grek Gábor világozi földmívelőlegény beleszeretett egy szép román leányba, Pécskán Katicába. A leány szülei azonban vagyonszemből nem egyeztek volna bele semmi körülmények között sem a házasságba. Volt eszenkívül még egy nagyobb akadály a házasságnak: a szép Katia sem szerette a legényt s ő sem akart semmit sem tudni a házasságkötésről. Grek azonban segített magán. Mikor látta, hogy minden udvarlás hiába való, a múlt év szeptember 14-én három társával estefelé rálesett a leányra, lefogta, pokrócba takarta, hogy ne tudjon lármát csapni s azzal egy kocsi a dobta. Grek és három társa a leányt előbb Aradkövire, majd Mondorlakra, onnan pedig Kovácsra vitté. Egy hét múlva szállította csak haza a szép Katicát szüleihez, akkor, amikor a leány már megígérte, hogy hozzá megy feleségül.

Amint azonban biztonságban érezte magát Katia, a szülői háznál kijelentette, hogy nem megy feleségül az erőszakos legényhez. Ezután újból kezdődött a komédia: Grek állandóan leste a leányt és várta az alkalmas pillanatot, hogy újból megszöktesse. November 4-én másik három barátjával jött haza este 7 óra felé a kocsiából,

szembe találkozott a leánnyal. Újból lefogták és kocsi a dobta, azonban a leányt a véletlenül arra sétáló apja kistábadította. Pécskánék most már megunták a dolgot és Greket és társait feljelentették az ügyészségnél. A törvényszék személyes szabadság megsértése miatt helyezte vád alá a leányszöktető legényeket. Az érdekes ügyben mára volt kitűzve a főtárgyalás, de azt el kellett napolni, mert az egyik vádlott nem jelent meg.

§ Fegyházra ítelt szerzetesek. Petrikauból jelentik: A bíróság ma hozott ítéletet Mazoch és vádlott társainak az ügyben, akik közül Mazochot gyilkosság, okirathamisítás lopás és siktasztás miatt 12 évi kényszermunkára és élethossziglani Szibériába való száműzésre ítélte. Mazoch Helént két évi súlyos börtönre Sinko kocsiat négy havi börtönre, Starzevsky papot öt évi börtönre, Ozulinszki papot két és fél évi börtönre, Karakevicsot pedig egy évi börtönre ítélte a bíróság. Mazoch nyugodtan fogadta az ítéletet és kijelentette, hogy a gyilkosságot nem előre megfontolt szándékkal követte el.

Elegáns

Illatszerek

Pouderek

Szappanok

és az összes Pipere cikkek

231

Török Andor és Társa

drogeria és illatszér üzlete

Arad, Andrassy-tér 20. sz.

Telefon szám 900. Telefon szám 900.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

S. I. Csanádpalota. 1. A közigazgatási bíróság 1163—1899. számú döntvénye szerint: Községi képviselőtestületi póttag behívása esetén a megüresedett hatósági helyet annak minden kötelezettségével és jogával foglalja el, tehát mindaddig tagja marad a képviselőtestületnek, ameddig azon tag megbízása tartott volna, akinek helyére behívott. Ebből nyilvánvaló, hogy a behívott póttag helyeit az előjárásági taggá lett rendes képviselőtestületi tag újból el nem foglalhatja mandátumát. 2. Mintán erről sem törvény, sem rendelet, sem döntvény nem intézkedik tiltóan, semmi akadály nincs annak, hogy a számvizsgáló bizottság tagja legyen.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZIEKEDÉS.

— Szakelőadások Aradon. Március hó 16. és 17-én a debreceni gazdasági akadémiai tanárikar közreműködésével, több vármegyére kiterjedőleg, az intelligens gazdák részére, gazdasági előadást rendez az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület Aradon, a városháza nagytermében. Előadást tart március 16-án d. e. 8—10 ig Rózsa Mihály dr. gazd. akadémiai tanár. 10—12 ig Besskó József dr. gazd. akadémiai tanár. Ugyancsak március 16-án délután 2 órától kezdve és folytatódólagosan március 17-én délelőtt 8 órától kezdve Ormándy János gazd. akadémiai tanár.

Braun M.

férfi- és fiugyermek-ruha áruház
Arad, József főherceg-ut 3.,
(a Kossuthszoborral szemben.)
 Nagy választék!!!
 Külön osztály mértékszerűen rendelésekre.

Budapesti Áru- és Értéktőzsde.

Értéktőzsdei híradások

Budapest, március 7

Készlet.

Amerika 1-el magasabb. Kínálat, vételkedv mérésekelt, 8 ezer mm. változatlan.

Mutatóidő.

	Dél	2 óra
Buda 1912. Aprilis 11.72-11.73	11.72-11.73	11.73
Buda 1912. májusra 11.68-11.64	11.65-11.66	11.66
Buda 1912. októberre 10.85-10.86	10.86-10.87	10.87
Buda 1912. Aprilisra 10.24-10.25	10.23-10.24	10.24
Köcs 1912. októberre 9.05-9.06	9.08-9.09	9.09
Tegezi 1912. májusra 8.74-8.75	8.75-8.76	8.76
Zab 1912. Aprilisra 9.95-9.96	9.93-9.94	9.94
Zab 1912. októberre 8.31-8.32	8.34-8.35	8.35

Ar. árk 50 kilónként számítva.

Budapesti Értéktőzsde (Táv. híradások)

Március 7.

Magyar aranyjárdék 4 ¹ / ₂ %	89.90
Magyar koronajárdék 4 ¹ / ₂ %	89.35
Magyar koronajárdék 2 ¹ / ₂ %	77.85
Magy. földterület. kötvény 4 ¹ / ₂ %	90.25
Horvát-szlavon földterület. kötvény	92.25
Magyar nyereségnyomjegyek kölcsön	213
Tízszázab. és megad. részvény kölcsön	149
Osztrák járadék papírban	89.60
Osztrák járadék enklitán	42.40
Osztrák járadék aranyban	74
Osztrák koronajárdék 4 ¹ / ₂ %	89.60
1880. évi osztrák államsorjegy	159
Osztrák-magyar bankrészvény	19.85
Magyar hitelbank-részvény	862.50
Osztrák hitelbank-részvény	653.50
Osztr.-magy. államveszt. részvény	744
20 frankos arany (Napoleonkor)	19.09
Német birodalmi márka	117.80
London vista	241.10
Páris vista	95.47 ¹ / ₂
20 márkás arany	28

A Temesvári Lloyd-Társulat

terményosvornokának hivatalos árjegyzése

Távirati tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonként korona értékben.)

1912. március 7.

Buza (szekély-működés):

75 kilogrammon	10.75-10.80
77	10.80-10.85
78	10.90-11.00
79	11.00-11.10

Buza (Temesvári keresk. ár):

75 kilogrammon	10.65-10.70
Rosa	9.30-9.35
Arpa	9.10-9.20
Zab	9.10-9.15
Tegezi	8.60-8.65

Kőbányai sertésplac.

Márc. 7.

Március 6. Magyar elsőrendű: Fialat nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 150-152 fillér. Fialat közép (páronként 251-320 kilogrammig terjedő súlyban) 154-156 fillér. Közép (páronként 240-280 kigr.) 154-156 fillérig.

Felölös szerkesztő:

Bolgár Lajos.

HÁREM

a legjobb gummi.

1 tucat 4 korona.

Aradon egyedül

TÖRÖK A.ÉS TÁRSA

drogeriájában kapható.

ARAD, ANDRÁSSY-TÉR 20. SZÁM.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Péntek, 1912. március hó 8-án

A) bérlet.

A) bérlet.

A csitri.

Vigjáték 4 felvonásban. Irta: Pierre Weber és Henri De Givose. Fordította: Heltay Jenő. Rendező: Szendrey M.

SZEMÉLYEK:

Colette	Vendrey V.	Maurice	Szendrey M.
Nancy	Nógrády M.	Simoneau	Várnay Jenő.
Agloe	Benkőné.	Pierre	Dr. Beregi S.
Hortense	Follinuszé E.	Vergnand	Po. gar S.
Pichonné	Lászi Etel.	A piébanos	Herold Ede.
Pinguin	Várnainé.	Alcida	Delli Lajos.

Kezdete este 8 órakor.

APOLLO SZÍNHÁZ

az Andrassy-téri új Lloyd-palotában.

Uránia Magyar Tudományos Színház aradi színpadja.

Ma pénteken, 1912. március 8-án:

Legújabb Nordisk sláger.

1. Téli Képek. Természetutáni felvétel. — 2. Egy emelettel feljebb. Kacagató. — 3. Indusvár. Szenzációs dráma 2 felvonásban. A Nordisk film Company felvétele. — 4. A megszületett menyasszony. Vigjáték. Sláger kép.

Az előadások kezdete délután 1/6 órától folytatódva 11-ig tartanak. — Helyárak: Páholy, ülésenként 1 kor. Zártszék 1 kor. I-ső hely 80 fillér, II-ik hely 60 fillér. III-ik hely 40 fillér, IV-ik hely 20 fillér. — Hölgyek kéretnek a nézőtérre kalap nélkül megjelenni. — Műsort ingyen kapni a jegyszédőknél. — Saját zenekar. — Ruhátár. — Buffet.

URANIA

Mozgófénykép színház.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadságtér mellett.)

Ma pénteken, 1912. március 8-án:

1. Rajnai vízesések. Természet után. — 2. Aki másnak vermet az. Humoros. — 3. A papucshős boszúja. — 4. Az idény legnagyobb slágere a Szegény Zsuzsa. Irta: Urban Gaad. A főszerepben Asta Nielsen a Koppenhágai udvar, színház világhírű tagja.

NYILTÉR.*

GYÖRGY

NŐI FELÖLTŐ-ÁRUHÁZ

ELEGÁNS

SZABOTT ÁR.

ANGOL RAGLÁNOK,

SELYEM-ÉS

ETAMINE-KÖPENYEK,

POSZTÓ FELÖLTŐK,

LEÁNYKA-KABÁTOK,

GYERMEK-KABÁTOK,

ANGOL COSTUMEOK,

TROTTEUR-COSTUMEOK,

LEÁNYKA-COSTUMEOK,

DIVATALJAK.

SAJÁT MŰHELY.

TELEFON 855.

ARAD, ANDRÁSSY-TÉR 8. SZÁM.

■ A MINORITA-TEPLOMMAL SZEMBEN. ■

A szép kezek ápolására:

Manicure-készletek

„ -eszközök

„ -paszták

„ -porok

„ -vizek

„ -lakkok. .:

Török Andor és Társa

drogeria és illatszerüzlete

Arad, Andrassy-tér 20. sz.

Telefonszám 900.

Drága fiaeszkám hallgass rám!

Adok neked hat apróságot. Olyanok, mint a bonbon, csak hogy sokkal jobbak, tudod? Az iskolába menet szopogasd el, hogy a kellemetlen hideg időben meg ne betegedjél. Az én babuskám nagy lesz, mint a mamája, de nem szabad betegnek lennie, azért szopogasd szorgalmasan Fáy ásvány-pasztilláját, az megvédi az egészségedet. No most menj és viseld magad jól. Fáy valódi szőlőjéből egy dobozzal 1 korona 25 fillér, de az utánzatoktól óvakodni kell!

6681

Tavaszi ujdonságok

CZIPŐ-

különlegességekben
már megérkeztek!!

Valámit a világhírű

SALAMANDER-CZIPŐK.

Egységárban.

941

K 16.50 és K 20.50 árban.

Kizárólag

WEINBERGER JÁNOS-NÁL

Arad-Temesvár kaphatók.

Képes árjegyzék díjtalanul.

Van szerencsém a n. é. közönséget tisztelteté
értéseni, hogy

réz- és vasbutor gyáramat Aradon,
József főherceg u. 11. sz. és Karolina-utcai sark-
házba helyeztem át, ahol

réz- és vas-butorokat

a leggyorsabbidőben a legmodernebb kivitelben ké-
szítek. Rézgyakart, mosdóasztalokat és éjjeli szek-
rényeket márványlappal, ruhafogasokat, vasbutoro-
kat, androny ágybeteleket és kosztüléseket, gyer-
mekágyakat és gyermekkosztüléseket, kertü berendezése-
ket, tűzmentes pénzszekrényeket, faredényeket és
rolettákat önműködő hengerekkel, rugókat és ruga-
nyos árukat a legolcsóbb áron. Vidéki megrende-
léseket is pontosan teljesítek. A n. é. közönség be-
cses pártfogását kérvé maradtam tisztelettel

GARAI NÁROLY
RÉZ ÉS VASBUTOR GYÁRA

ARADON
JÓZSEF-FŐHERCEG-UT 11.
TELEFON 942

Czakó Mihály

épület- és műlakatos
Arad, Kossuth-utca 9. szám.

A n. é. építetők és építőmeste-
rek figyelmét felhívom, hogy **épü-
let- és műlakatos műhelyt
nyitottam.** Elvállalok épület-
vasalásokat, vasrácsokat, vaskerítő-
seket, sűrűcsokat, takaréktűzhelye-
ket, mindennemű javításokat jutá-
nyos áron. Becses pártfogást kér

Czakó Mihály.
TANULÓK FELVÉTELNEK!

ALAPITTATOTT 1889-BEN

Várhoz László

ur és női cipész Arad, Weitzer Já-
nos-utca 2. szám. (Minorita-palota.)

A n. é. közönség szíves tudomá-
sára hozom, hogy a tavaszi idényre
már megérkeztek a bőrkülönleges-
ségek. Elvállalok a legújabb divat
szerint férfi-, női- és gyermek-
cipők készítését valamint Ortho-
péd-cipőket fájós lábakra. Megren-
delések 48 óra alatt eszközöltetnek.
Visszamaradt cipők jutányos áron
kaphatók. Becses pártfogást kér
a legmélyebb tisztelettel

VÁRHOL LÁSZLÓ,

a legesi honvédeknél tisztikarának szállítója. 3551

Ezelőtt Bolezni Antal

CZERNÓCZKY M. I.

ur és női cipész-üzlete 3551

Salacz-utca 2. szám.

Hol mértékutáni rendelések leg-
újabb francia vagy amerikai fa-
gonban, legszebb kivitelben, jutá-
nyos áron készíttetnek.

Saját készítményű

czipőraktár

legújabb divat szerint.

A nagyérdemű közönség be-
cses pártfogását kéri tisztelettel

Czernóczy M. I.

KÁVÉ

nyersen vagy frissen pörköelve.

TEA

legfinomabb fajokból keverve.

RUM

eredeti és saját töltésű üvegekben
csak az

ATLANTIKA

KÁVÉ és TEABEHÓZATALNÁL

Arad, Andrassy-tér 20. sz. a. kapható.

Telefon 609. szám.

ARADI (Seelinger) M. A. Salac-utca 1. ARAD.

Uri, női és gyermekcipők raktára.

Van szerencsém az igen tisztelt volt rendelőim, vevőim és a n. é.
közönség b. tudomására hozni, hogy cipőüzletemben

a mérték utáni megrendelések készítését megkezdtem.

Bátorkodom a nagyérdemű közönség velem szemben tanusított
régibizalmára hivatkozva kijelenteni, hogy a jövőben még nagyobb
erővel és jól ismert szakképzettségemmel, amelyet az elmúlt 8 év
alatt még fokozottabban kifejlesztettem, állok az igen tisztelt rendelőim
és vevőim szolgálatára

**Üzleti elvem a legjobb minőségű anyagból
dolgozni, mérsékelt árak mellett.**

**Készítek amerikai, angol és francia divat-
különlegességeket, ugyancsak fájós lábakra
orthopéd gyógycipőket.**

Becses pártfogásukat kéri tisztelettel:

**ARADI (Seelinger) M. A. SALAC-
UTCA 1.**

TELEFON 982.

JAVÍTÁSOK ELFOGADATYAK.

VILÁGHIRŰ MŰVÉSZNŐK

Ivonne de Treville,
Arnoldson Sigrid.

Medgyaszay Vilma,

Szamosi Elza,

Petrás Sári.

Fedák Sári,

Berky Lili stb.

mind, mind az egész ország hölgyközön-
sége csakis Dr. BIRÓ-féle törv. védett

Havasi gyopár krém

használ.

Nagy tégely. 1 kor. || Szappan . . 70 fill.
Mosdóvíz . . 1 kor. || Puder . . . 1 kor.

Főraktár:

5093

Dr. BIRÓ gyógytára, KOLOZSVÁR.

Aradon kapható minden gyógyszerárban és drogeriában.

Fischer Testvérek

sodronyszövet, kerítésfonat, szita-
árak és acélsodrony ágybetele készítőik

Arad, József főherceg-ut 18.

Gyártelep; Kossuth-utca 45. sz.

Telefon 557.

Ajánlják minden e szakmába vágó
dolgozók állandó nagy raktárát a
n. é. közönség szíves figyelmébe,
melyek versenyképes olcsó árért
kaphatók.

Arjegyzévet kívánatra bérmentve
küldünk.

361

Új szobafestő- és mázó-műhely!

Értesítem a n. é. közönséget, hogy
Arad, E-Választó utca 56. szám alatt
(Kápolna-utca végén)

**szobafestő-
és mázó-műhelyt nyitottam.**

Elvállalok minden e szakmába
vágó munkákat legizlésebb kivi-
telben, legjutányosabb árakban.
Költségvetéssel és mintákkal kész-
séggel, díjmentesen szolgálók. —
Vidéki munkákat árkülönbség nél-
kül fogadok el. — Poloskairást
díjtalanul végzek. Szíves meg-
bízásokat kérve, maradok kiváló
tisztelettel

931

Molnár Kálmán.

Permetezőjavítások elfogadtnak

M. kir. szabadalmazott

Borszivattyuk

és hozzá való legjobb minőségű gumid-
csővek legolcsóbb gyári árakon.
A szivattyu-hengerből a bor utolsó cseppig
kifolyik, a szőlőmagvak, bóják és egyéb
tisztatlanságok azonnal továbbittatnak,
ezáltal a szivattyu nem romlik, és a bor
nem romthatja, a gépezet jó működéséért
8 évi jótállás, ingyen javítás.

Tüzi fecskendők

golyó szelvényekkel.
Községeknél legalkalmasabb,
mert homokos és sáros víz használatánál
nem tagadják meg a szolgálatot, — a gép
jótállásáért 3 évi jótállás (ingyen javítás)
hozá való ormócska egyéves csavarok
és a legjobb
minőségű, belső
gumitömlő
kenderesűvek
a legolcsóbb
árban.

Kutak

homokos

csővel

a legolcsóbb
gyári áron.

HÖNIG OTTO

M. kir. szabadalmazott tüzi
fecskendő- és szivattyukészítő.

Arad, Rákóczi-u. 27. sz.

Gyermekek és felnőttek által

egyaránt kedvelt legjobb ízű **Hajós-féle**

Csukamájolaj

most érkezett meg. E fontos és nagy táperező szer kitűnő hatásának bizonyult mindenféle légzőszervi bajoknál, köhögésnél, fejlődésben visszamaradt gyermekeknél, stb. stb.

Ára egy üvegnek 2 korona.

841

Fagydagاناتok

elmulasztására, fagyviszketegség biztos megszüntetésére legjobb szer a „Frigin“

Ara egy üvegnek ecsettel és utasítással **70 fillér.**

Legjobb fekete Hajfestő

a „MELOGEN“. Egy pár perc alatt bármely hajlat vagy bajuszt a legszebb állandó fekete színre lehet festeni anélkül, hogy a színt le lehetne mosni. Ara **2 korona.**

Kitűnő amerikai gummi

a „NITER“ 6 darab egy eredeti fémdobozban **2 korona.**

Fenti szerek kaphatók az egyedüli készítőnél.

Hajós Arpád

gyógyszerárada ARAD, Andrassy-tér 22. sz. a meggyezésai székénél.

Hogy én azt nem tudtam!!!

hogy hol kell a finom és igen olcsó

TEÁ-t és RUM-ot

vásárolni.

1/4 kiló Carton igen finom császár keverék tea	2.50 kor.
1/2 literes üveg igen finom „Hungária“ rum	4.75
1/2 literes üveg igen finom „Hungária“ rum	1.10
1/2 literes üveg igen finom „Hungária“ rum	2.20
1/2 literes üveg igen finom „Jamaica“ l.	1.80
1/2 literes üveg igen finom „Jamaica“ l.	8.60

Postal megrendelések naponta pontosan elintéztetnek.

VOJTEK és WEISZ

Arad, Andrassy-tér.

701

Mindennemű finom francia illatszerek, hölgyporok, szappanok, kölni-vizek, szájvizek, fogkefék stb. nagyraktára.

TELEFON 151. SZ.

ARADI NYOMDA
RÉSZVÉNY TÁRSASÁG

KÖNYVKÖTÉSZE
Aradi és csanádi vasutak palotáján

ADJUNK A LEGMODERNEBB GÉPEKKEL FELSZERELT
KÖNYVKÖTÉSZEINKET,

HOL A LEGEGYSZERŰBB BEKÖTÉSTŐL
FOGVA A LEGFÉNYESEBB KIALLÍTÁSI
DISZKÖTÉSEKET TUDJUK KÉSZÍTENI.

DISZMŰMUNKÁK

MONTIROZÁSOK

ÍRÓMAPPÁK.

DISZDOBOZOK

FÉNYKÉPTARTÓK

AMATŐR KÖTÉS.

Ne mulassza el!

előlelt óra- és ékszer-
szükségletét beszereznie
felkeresni vőtelkény-
szert nélkül

Vogel László

előadás és ékszerész üzletét.

Veszek zálogcédulát,
tört aranyat vagy más
tárgyakra beszerésem.

Arad, Weitzer János-u. 6.

Új leányiskola-épület.

Fajtisza **riparia porta-**
lis alanyon oltott, elsőrendű
dus gyökérzetű bor- és
csemegefajta

**szőlő-
oltványok**

5709

sima, valamint gyökerező **ri-**
paria portalis szőlővesz-
zőket ajánl elsőrendű minő-
ségben

Hámory-gazdaság
szőlőoltvány-telepe ARAD.

Bővebb felvilágosítással szolgál:
Deák Ferenc-utca 3. szám alatt.
TELEFON 229. SZ.

Költözködők figyelmébe!

Világos világlátás berendezéseket
cellárok

együtt konyhai szettel feltöltve
melléti szobát és az állat

KOCH DANIEL

Világosvilágítás telephelyberendezéssel várunk.
Arad, Deák Ferenc-u. 42.

**Tömeges olcsó vétel és
feltűnő olcsó elárusítás**

az alanti árukban.

Angol férfi és női szöve-
tek, francia Grenadin,
gyapjú Delének, angol
Zephirek, selyemvásznak
minden színben. Damaszt
asztalneműek és ágycész-
letek ajourral, törülközők,
pamut vásznak, valódi
rumburgi vásznak, szö-
nyegek stb. stb. Mindezen
cikkek feltűnő olcsó ár-
ban lesznek elárusítva.

MAUTNER R.

olcsó áruház.

Hunyadi-utca 1. szám alatt.

5621

Hatóságilag eng. végeladás!

HOFFMANN SÁNDOR

ARAD, SZÍNHÁZ-ÉPÜLET.

Telefon szám 10.

Kiárusít

nagy mennyiségű, nem selejtes

árakat

mindenkinek ritka alkalom kínálkozik
csakis készpénz ellenében beszerezni.
Egyes tárgyak

minden elfogadható árért

adatnak el.

E héten csipke és szalag maradékok!

Kiárusítás csak rövid ideig tart.

23 mtr. vég vászon 6.—, 6.50, 7.—, 7.50

minden celra alkalmas minőség.

Schroll-féle sifonok nagy választék,
finom asztalneműek, abrosz és szalvéták
leszállított árban.

Női tavaszi köpenyek 7.50—9.50 frt.

minden színben vannak.

Leányka posztó gallér kapucnival 2.50
kezdve.

MOSKOVITS

Anatomiai cipőgyár

Fiókja: Arad, Szabadság-tér 18.

HELYI ÉS VIDÉKI TELEFON: 218. SZÁM.

Tavaszi cipőárjegyzékének kivonata:

Férfi barna Chewrau füzös cipő ... 10.— kor.

Férfi barna Chewrau füzös amerik... 13.— kor.

Férfi barna Chewrau gombos amerik 17.— kor.

Női Chewrau abbé ... 7.50 kor.

Női Chewrau spangnis ... 7.50 kor.

Női világos sárga füzös félcipő amerik 17.— kor.

Női barna Chewrau félcipő gombos... 10.— kor.

Férfi és női cipő különlegességek: 10.— 13.—

17.— 22 — 28 — korona.

Gyermek, fiu és leány cipők: 1.50-től 13.—ig.

Szabott árak! Elsőrendű

munka! Tartós! Kényelmes!

Fekete és barna gyermekcipők megjelölő árban.

Megérkeztek

a cipőkülönlegességek!

Divatos világos sárga cipő 16 kor.
Legújabb szürke félcipő 12 kor.
Fekete divatos finom cipő 8 kor.
Antilop félcipő. 11 kor.
Barna divat félcipő 8 kor.
Férfi barna félcipő 13 kor.
Férfi barna magas 15 kor.
Férfi zsevro gombos 11 kor.
Férfi zsevro bergst. 9 kor.
Kalapkülönlegességek 3 kor.

Fehérneműek és nyakkendők
nagy választékban a legol-
csóbban csakis 1447

IVÁNYI MENYHÉRT cégnél

a Forray-utsában.

Alkalmi vételek

és eladások

Ékszer- és ékszertárgyakban

Arad legújabb és legkényesebb
ékszer- és ékszertárgyak

Deutsch Izidor

ékszer- és ékszerész

Weitzer János-utca, Minerva-palota.

Zálogcédulák

Arany és ezüstművek, gyémánt és kő-
művek tárgyak a legmagasabb árban meg-
vásárolhatók vagy más tárgyakra átcsereztethetők.
TELEFON 432. TELEFON 432.

Brünniszövetek

szíri ruhák elkészítésére legelőször gyártó árakon

ETZLER és DOSTAL cégnél

SZÜNN 41. 6791

A tanítói szövetség és az állami tisztviselők
egyesületének szálitója. Ha direkt a gyárból
veszi a fogyasztó ezen szükségletét, azok pontos
takaríthat meg. Mindig új, modern szövetek
mindentelő áron. A legkisebb méretet is küldjük.

Öns mintán választék megtekinté-
sére bérmentve küldeték. 22

**Földhitel- és ingatlan-
forgalmi iroda**

ARAD, Variassy-utca 18. szám.

Lebonyolít a leggyorsabban föld-
birtokok, szőlőbirtokok és házak
adás-vételét. Új kölcsönöket és
fennálló drága kamatu kölcsönök
convertálását 4%—6% kamat mel-
lett eszközli. Földbirtokokat az
ország bármely részén magánvő-
telre és parcellázásra veszünk. 1187

Telefon 642. 1187 Telefon 642.

Kindchivocal: Jenseit 16h.-et 22.
Kindchivocali: 161. un.
Brockenwandel: 167. un.

Atsól Pótor-utca 2. (sz. szarvas)

Vandracsek Ignác

építészeti irodája

ARAD, Mikes Kelemen-u. 5. sz.

Tervek, költségvetések valamint építkezések pontos kivitelben elkészítettek. Ugyanott pala és cserépfedési munkálatok szintén elvállaltatnak.

Telefon sz. 426.

Telefon 426. sz.

APRÓ HIRDETÉSEK

folytatása.

ÜZLETEK.

A 20.000 lakossal

Bíró Pécskán bádógos műhely halál-
eset miatt vállalatokkal együtt
sürgősen átadó. Czeizler Sámuel
Pécska. 1394

Csermőn

a piac gőcpontján egy üzlet és
pék helyiség háromszobás lakással
kiadó. Bővebbet Morariu Áron ház-
tulajdonosnál. 1389

50 év óta fennálló 1397

jó forgalmu italmérés percentre s
vegyes kereskedés tőzsdével együtt
átadó. Óvadék megkivántatik. Bő-
vebb felvilágosítást nyújt Kohn
Rudolf Somoskeszi, Up. Csermő.

Kávéház és vendéglő

Arad fővonalán más vállalat miatt
jótányosan eladó. Cim a kiadóban.
1428

Jóforgalmu

vendéglő családi okok miatt azon-
nal átadó. Bővebbet Körösvölgyi
pálinkarakartár. Andrassy-ut 5. 1446

4571—1912. kh. sz.

Hirdetmény.

Értesítve lettem arról, hogy
Gróf Zselinszky Róbert ötvenes iura-
dalmában duvadak írtására strich-
ninnel mérgezett hus fog kitétetni.
Figyelmeztetem ennél fogva Arad
város lakosságát, hogy állatjajkat
az ötvenes iuradalomba való be-
meneteltől saját érdekükben óv-
ják meg.

Arad, 1912. évi március 4-én.

Sarlot Domokos s. k.
főkapitány.

1018—912 pmsz.

Hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy a törvény-
hatósági bizottságnak határozata
folytán a fogyasztási adóhivatal f.
évi március hó 7-étől kezdve a vá-
rosi árvaház (Kiss Ernő-utca) föld-
szinti helyiségében működik.

Ezen naptól kezdve mindennemű
fogyasztási adó és pótdó bárca, vá-
góhídi bárca, homok és föld bárca
ott váltandó és az érte járó díj ott
fizetendő.

Arad, 1912. március hó 1-én.

Varjassy,
polgármester.

3976—1912. kh. sz.

Hirdetmény.

A m. kir. földmívelésügyi Mi-
nister 85075—VII—A—2/906. szám
alatt kiadott körrendel-t alapján
meghagyom a gyümölcstermelők
és kert tulajdonosoknak, hogy a
mező és kert gazdaságban nagyobb
károkat okozó rovarok ellen való
hathatós védekezés céljából a téli
hernyófészkeket, lepke tojásokat,
valamint a vértetű és darázs-fész-
keket alaposan irtás k. Ezen ro-
varok irtása már most megkez-
dendő és addig folytatandó, míg
teljesen nem ki pusztulnak. Leg-
nagyobb gond fordítandó a hernyó
és vértetű irtásra.

Figyelmeztetem az érdekelteket,
hogy az, aki a fentebb elősorolt irtá-
sokat f. év március hó végéig elmu-
lasztja, úgy az irtás költségére
minden további értesítés nélkül
hatóságilag lesz folyamatba téve
és ezen kívül az 1894. évi XII t. cz.
95. §. k.) pontja alapján 5 napi
elzárásra, átváltoztatható 100 ko-
ronáig terjedhető pénzbüntetéssel
lesz büntetve.

Arad, 1912. évi február hó 24-én.

Sarlot,
főkapitány.

Első emeleti lakás

az
Andrassy-téren
banknak, vagy
más intézetnek
kiadó.

Bővebbet a kiadóban.

118—912. g. sz.

Árverési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági
széke, Aradgájban Kut-utcában 892
négyyszög öl területű és a Kovács-
utcában 988 négyyszög öl területű
házhelyre f. év március hó 18 án
d. e. 10 órakor árlejtést tart.
Kikiáltási ár: 8 korona négyyszög
ölenkint.

Bánatpénzül leteendő a kikiál-
tási ár 10%-a készpénzben, vagy
elfogadható érték papirokban.

Az árverésen részt venni lehet
szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan
a szóbeli árverés megkezdése előtt
nyújtandók be s csak akkor vétet-
nek figyelembe, ha azokhoz a
bánatpénz mellékelve van, s ha
az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az
árverési feltételeket ismeri és
elfogadja.

Az árverési feltételek a gazda-
sági tanácsnok úrnál az árverést
megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági
székének 1912. évi február hó 24-én
tartott üléséből.

A gazdasági szék.

Ne mulassza el senki Nassan R.

eső- és napernyő üzle-
tét Szabadság-tér 19.
felkeresni, ahol a párisi
ujdonságok és a legújabb
divatu saját készítményű
nap- és esőernyők a legjutá-
nyosabb árakon kaphatók.

Javításokat és áthuzásokat a
legolcsóbb áron eszközölök.

Kiváló tisztelettel

Nassan R.

Aradon, Szabadság-tér 19. sz.

Átadó teljesen berendezett
vasbutor 1444

lakatos műhely

ezen szakmában tökéletesen
jártas és önálló képesítéssel
bíró egyének értekezhetnek
GARAI KÁROLY vasbutor-
gyárában Arad, József főher-
ceg ut 11. szám. Ugyanott átadó
egy nagy rakat, egy nyitott
szin és egy üziethelyiség a
Karolina-utcában

NÉMETH ISTVÁN, Arad Andrassy-tér 20. (Fischer Eliz-palota.)

Kérem a céget nem összetévesztetni!

Vidéki rendelések pontosan eszközöltetnek.

Tavaszi árjegyzék! Mintákat díjmentesen küldök! Választékot utánvétellel küldök és utánvétellel vissza veszem.

Alkalmi áraink a következők:

Egy vég kelengyevászon...	28 mt. vég	K. 11:50
" " angol fonál ...		" 12:50
" " szepesi vászon ...		" 11:—
" " liliumvászon ...		" 17:—
" " paplan lilium ...		" 27:50
" " " lepedő angol	14 mt. vég	" 26:—
" " " alsó lepedő		" 14:—
" " " " "		" 16:50

Alsónadrág cöper, méter ár 70 fill., 80 fill.

A szövet-osztály árai:

Sima lüszter, teget., fekete, méterár 1:50
120 cm. széles.
Chewiot minden színben 120 cm. széles
meterje K. 1:60
Bojhos angol kelme costümkre. gyapju
140 cm. széles 2 K.-tól 8:50-ig.
140 cm. széles, tegeth., fekete sima angol
costüm kelme 2:70-től 6:— K.-ig.
Gyapju-delainek 1 K.-tól 1:30-ig.

Fekete clott alsó szoknya...	K. 2:50
Szines lüster alsó szoknya voltára 14 kor., most	" 5:90
Női harisnya, fekete, barna ...	" —38
Férfi sokni, fegyházkötés...	" —34
Női selyem harisnya, fekete ...	" —78
Női harisnya, ajour, fekete ...	" —68

Kézi munka minden árban.

Futó, rajzolt ...	K. —60
" kezdve, anyaggal ...	" 1:80
Madeira futó, miliő, rajzolt ...	" 1:70
Tálczakendők 10 fillértől feljebb.	

Árak korona értékben!

Csak rövid ideig!

RADÓ GYULA

NŐI FELÖLTŐ ÁRUHÁZÁBAN

==== ARAD. ====

A TAVASZI ÚJDONSÁGOK

TELJES VÁLASZTÉKBAN MEGÉRKEZTEK. U. M.

Angol raglanok,
Női divat felöltők,
Selyem- és Etamine-
köpenyegek,
Leánykabátok,
Gyermekefelöltők,

Angol kosztümök,
Troteur kosztümök,
Gyermekek ruhák,
Divat blusok,
Pongyolák,
Divat aljak.

Gyászruhák és gyászbluzok.

Szabott árak!

1291

Telefon 238.

Tessék
a „Kalap Bazár”

1183

Arad, Deák Ferencz-utca 8. sz.

**kirakatait megtekinteni,
hol eredeti párisi női kalap-
modellek vannak kiállítva.**